

BANKU AUGSTSKOLA

MAĢISTRA DARBS

ERAF FONDA NOZĪME LATVIJAS PAŠVALDĪBĀ, TO STIMULĒJOŠIE UN BREMZĒJOŠIE FAKTORI

Profesionālās augstākās izglītības
maģistra studiju programmas
„Uzņēmējdarbības vadīšana”
pilna laika studiju
2MV1 grupas students
Reinis Rozenblats

Autors _____

2010.gada 5. janvārī

Zinātniskais vadītājs

Docente

Gita Vērdiņa

Programmu direktore

Elita Lielā

Recenzents

Ieņemamais amats

Vārds, uzvārds

Paraksts

Rīga, 2010

SATURS

SATURS	2
ANOTĀCIJA	3
IEVADS	5
1. EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKŪRFONDU NOZĪME	8
1.1. EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU VEIDI UN TO PĀRVALDĪŠANAS ATŠĶIRĪBAS PLĀNOŠANAS PERIODOS.....	8
1.2. EIROPAS SAVIENĪBAS BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI	19
1.3. EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU APGŪTIE LĪDZEKĻI 2004.- 2006. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ	25
2. EIROPAS REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS FONDA MISIJA, MĒRĶI UN NOZĪME LATVIJAS PAŠVALDĪBĀS	36
2.1. EIROPAS REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS FONDA ATBALSTS PAŠVALDĪBĀM.....	36
2.2. ERAF struktūrfondu līdzfinansētie un realizētie projekti pašvaldībās	41
2.3. EIROPAS REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS FONDA PROJEKTA „X” MISIJA UN MĒRĶI.....	45
3. PROJEKTA „X” FINANŠU ADMINISTRĒŠANAS PROCESS.....	57
4. EIROPAS REĢIONĀLĀ FONDA APGUVES PROCESU IETEKMĒJOŠO, STIMULĒJOŠO UN BREMZĒJOŠO FAKTORU RAKSTUROJUMS PROBLĒMU ANALĪZE	67
Bibliogrāfisko norāžu saraksts	75
Pielikums.....	77

ANOTĀCIJA

Maģistra darbā „ERAF fonda nozīme Latvijas pašvaldībās, to stimulējošie un bremsējošie faktori” autors veic analīzi par Eiropas Savienības struktūrfondu nozīmi Latvijā, Eiropas Reģionālā attīstības fonda sniegtajām attīstības iespējām Latvijas pašvaldībām un Eiropas Reģionālā attīstības fonda projekta finanšu administrēšanu, pētot to stimulējošos un bremsējošos faktorus .

Pirmajā darba daļā autors iekļauj struktūrfondu vispārējos darbības principus, analizē atšķirības starp struktūrfondu plānošanas periodiem, pēta Eiropas Savienības budžeta ieņēmumu un izdevumu veidošanos un analizē datus par sasniegtajiem rezultātiem struktūrfondu apgūvē līdz 2007.gada 31.decembrim.

Otrajā darba daļā autors apskata Eiropas Reģionālā attīstības fonda atbalstāmās nozares, kurās pašvaldībai ir pieejams finansējums un analizē Eiropas Reģionālā attīstības fonda nozīmi Latvijas pašvaldībās.

Trešajā darba daļā autors ilustrē Eiropas Reģionālā attīstības fonda projekta finanšu piesaisti, pārvaldību, kontroli un deklarēšanu Eiropas Savienībā.

Ceturtajā darba daļā autors pēta un analizē stimulējošos un bremsējošos fonda apgūves faktoros pašvaldībās. Darba beigās ir izdarīti secinājumi un izstrādāti priekšlikumi Eiropas Savienības struktūrfondu apgūves atvieglošanai un pašvaldībām. Maģistra darbs sastāv no 74 lapām un ietver 15 tabulas un 7 attēlus.

ANNOTATION

In the master thesis named “The importance of the European Regional Development Fund in self-governments of Latvia, stimulating and disincentive factors” the author analyses the importance of the European Union Structural Fund in Latvia, the development opportunities for self-governments of Latvia given by the Fund and the Fund’s project finances administration, and analyze factors who stimulate and disincarnates them .

In the first part the author includes the general working principles of structural funds, analyses the differences of planning periods of structural funds, studying the European Union budget formation and analyses data about achieved results mastering structural funds till 31st December 2007.

In the second part the author inspects sustained sectors of the European Regional Development Fund in which self-governments have available finesses and analyzes the importance of the European Regional Development Fund in self-governments of Latvia.

In the third part the author illustrates involvement of finances of the European Regional Fund’s projects, management, control and declaration of the European Union. In forth part author analyze stimulating and disincarnate factors.

At the end of the bachelor paper the author has made conclusions and has developed proposals to facilitate mastering of the European Union Structural Funds, for self-governments as well.

The master thesis consists of 74 pages and includes 15 charts and 7 illustrations.

IEVADS

Kopš 2004. gada 1. maija Latvija ir pilntiesīga Eiropas Savienības dalībvalsts un tai tāpat kā citām dalībvalstīm ir pieejams Eiropas Savienības finansiālais atbalsts, ko tā sniedz ar dažādu finanšu mehānismu palīdzību. Galvenie finanšu mehānismi ir četri Eiropas Savienības struktūrfondi- Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantijas fonds un Zivsaimniecības vadības finanšu instruments, ar kuru palīdzību tiek veicināta ekonomikas un sociālo jomu attīstība visā Eiropas Savienības teritorijā, kā arī īsteno reģionālo politiku, kuras pamatā ir reģionu dažādo attīstības līmeņu izlīdzināšana.

Lai arī ir pagājuši tikai pieci gadi kopš Latvija ir Eiropas Savienības dalībvalsts, Latvijā jau ir noslēdzies viens struktūrfondu plānošanas periods (2004.-2006.gada plānošanas periods) un ir sācies jaunais 2007 -2013. gada plānošanas periods. Iepriekšējā plānošanas periodā struktūrfondu darbības stratēģiju Latvijā noteica Vienotais programmdokuments, kurš noteica katra struktūrfonda darbības prioritātes un mērķus. Jaunajā plānošanas periodā galvenais struktūrfondu plānošanas dokuments ir Valsts stratēģiskais ietvardokuments.

Darba aktualitāti autors pamato ar to, ka šobrīd Latvijā ir ļoti sarežģīta ekonomiskā situācija, kā rezultātā trūkst naudas līdzekļu, lai varētu piesaistīt struktūrfondu līdzekļus. Struktūrfondu finansējums būtu būtisks papildu ieņēmums Latvijas budžetam, nemaz nerunājot par to, ka projektu īstenošana nodrošinātu daudziem cilvēkiem darba vietas, kas valstij samazinātu sociālos maksājumus un palielinātu nodokļu ieņēmumus budžetā. Turklāt, Latvijā valdošā birokrātija ir būtisks traucēklis struktūrfondu apguvē, kas atbaida daudzus, kam būtu līdzekļi un iespējas, lai varētu piesaistīt struktūrfondu finansējumu. Turklāt Latvijā ir nesakārtota likumdošana, kas regulē struktūrfondu apguvi. Joprojām spēkā ir iepriekšējā struktūrfondu plānošanas perioda normatīvie akti, jo līdz 2007.gada 31.decembrim turpinājās līdzekļu apgūšana un vēl joprojām tiek īstenoti projekti, kas attiecas uz iepriekšējo plānošanas periodu. Līdz ar to tas rada neskaidrību, kuri normatīvie akti ir pielietojami struktūrfondu līdzekļu apguvē.

Latvijā pastāvošā negodīgā konkurence bieži ir par iemeslu tam, ka Eiropas Savienības struktūrfondu līdzekļi tiek izmantoti neefektīvi. Struktūrfondu līdzekļi bieži vien tiek piešķirti „savējiem cilvēkiem” un izsludinātiem konkursiem ir tikai formāla nozīme, kas neveicina Latvijas iedzīvotāju labklājību un mazina cilvēku

ticību valdībai. Tas parāda, ka valdībā sēdošās amatpersonas cenšas veicināt tikai savu un savu tuvāko cilvēku labklājību.

Pārāk liels iestāžu skaits, kas ir iesaistīts struktūrfondu vadībā ir, lieka budžeta līdzekļu izšķērdēšana. Tā vietā daudzu iestāžu uzturēšanas izdevumus varētu novirzīt struktūrfondu līdzekļu piesaistei un vienlaicīgi mazināt valdošo birokrātiju.

No Eiropas Savienības struktūrfondi piesaistītie līdzekļi līdz 2007. gada 31.decembrim ir snieguši atbalstu dažādām nozarēm, palīdzējuši samazināt bezdarbu un uzlabojoši dzīves līmeni invalīdiem, kas apstiprina, ka struktūrfondu finansējums palīdzētu Latvijai ātrāk pārvarēt ekonomisko krīzi. Patreizējā laikā struktūrfondu apguves process ir „bremzēts” dēļ smagās ekonomiskās situācijas valstī.

Kā darba mērķi autors izvirza- izpētīt Eiropas Reģionālā attīstības fonda sniegtās iespējas Latvijas pašvaldībām un izpētīt fondu apgūšanu stimulējošos un bremzējošos faktorus, kā arī apskatīt naudas līdzekļu administrēšanu projektu ietvaros.

Autors izvirza hipotēzi- ERAF piesaiste, būtisks līdzfinansējums Pašvaldību projektu līdzfinansējums un būtisks papildus ieņēmums Latvijas budžetam.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus autors ir noteicis šādus uzdevumus:

- Izpētīt Eiropas Savienības struktūrfondu darbības principus un atšķirības starp plānošanas periodiem;
- izpētīt kā veidojas Eiropas Savienības budžeta ieņēmumi un izdevumi;
- izanalizēt sasniegtos rezultātus struktūrfondu apgūvē;
- izpētīt Eiropas Reģionālā attīstības fonda projektu nozīmi Latvijas pašvaldībās;
- analizēt finanšu līdzekļu administrēšanas procesu.

Kā pētījuma problēma autors izvirza - Latvijā valdošā birokrātija ir būtisks traucēklis struktūrfondu apgūvē, kas atbaida daudzus, kam būtu līdzekļi un iespējas, lai varētu piesaistīt struktūrfondu finansējumu. Turklāt Latvijā ir nesakārtota likumdošana, kas regulē struktūrfondu apguvi. Joprojām spēkā ir iepriekšējā struktūrfondu plānošanas perioda normatīvie akti, jo līdz 2007.gada 31.decembrim turpinājās līdzekļu apgūšana un vēl joprojām tiek īstenoti projekti, kas attiecas uz iepriekšējo plānošanas periodu. Līdz ar to tas rada neskaidrību, kuri normatīvie akti ir pielietojami struktūrfondu līdzekļu apgūvē.

Mērķu un uzdevumu sasniegšanai autors darbam izveidojis sekojošu struktūru:

Pirmajā nodaļā autors sniedz vispārēju struktūrfondu raksturojumu, pēta galvenās atšķirības starp plānošanas periodiem, raksturo Eiropas Savienības budžeta ieņēmumu un izdevumu veidošanos un analizē rezultātus, kas sasniegti struktūrfondu apgūvē.

Otrajā nodaļā tiek pētīta Eiropas Reģionālā attīstības fonda nozīme Latvijas pašvaldībās

Trešajā nodaļā tiek analizēta finanšu līdzekļu piesaistīšana, pārvaldība, kontrolēšana un deklarēšana Eiropas Savienībā projekta ietvaros.

Darbā tiek izmantoti vispārzināmi saīsinājumi.

Eiropas Reģionālā attīstības fonda nozīmi Latvijas pašvaldībās un finanšu līdzekļu administrēšanu autors ilustrēs uz Rīgas pašvaldības projekta „X” bāzes.

Darba ierobežotā apjoma dēļ darbā tiek apskatīti tikai un vienīgi Eiropas Savienības struktūrfondi, kurus administrē Finanšu ministrija. Tādēļ autors nepretendē sniegt pilnīgu un vēsturiski secīgu informāciju par Eiropas Savienības struktūrfondu.

Darba izstrādei autors izmantojis sekojošas pētījumu metodes:

- ekonomiskās analīzes metodi;
- statistiskās analīzes metodi.

1. EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU NOZĪME

1.1. EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU VEIDI UN TO PĀRVALDĪŠANAS ATŠĶIRĪBAS PLĀNOŠANAS PERIODOS

Eiropas Savienības (ES) struktūrfondi ir finanšu mehānisms, ar kura palīdzību ES veicina ekonomisko un sociālo attīstību visā tās teritorijā. ES reģionāli teritoriālā politika ir solidaritātes politika, kas vērsta uz attīstības izlīdzināšanu.

Reģionālās politikas īstenošanai ir izveidoti vairāki finanšu instrumenti. Kā nozīmīgākos no tiem autors izvirza četrus ES struktūrfondus – Eiropas reģionālās attīstības fonds, Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonds un Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments.¹

Eiropas Sociālais fonds (ESF)

Fonds izveidots 1957.gadā, un tā mērķis ir veicināt nodarbinātību Eiropas Savienības dalībvalstīs, novērst visu veidu diskrimināciju un nevienlīdzību darba tirgū, kā arī attīstīt cilvēkresursus un veicināt informācijas sabiedrības izveidi.

ESF finansējums paredzēts šādiem pasākumiem:

- vietējās nodarbinātības attīstībai, t.sk. aktīvas darba tirgus politikas izstrādei un veicināšanai, ilgtermiņa bezdarba novēršanai, ilgstošo bezdarbnieku integrācijas darba tirgū veicināšanai un jaunatnes profesionālās integrācijas atbalstīšanai;
- līdztiesības nodrošināšanai starp sievietēm un vīriešiem nodarbinātības jomā;
- vienlīdzīgu darba tirgus piekļuves iespēju veicināšanai visiem, īpaši pievēršoties sociālās atstumtības riska grupām;
- apmācībām izglītības un konsultāciju sistēmas uzlabošanai, lai veicinātu mūžizglītību ar mērķi veicināt prasmīga, apmācīta un pielāgoties spējīga darbspēka izveidošanos, jaunu darba vietu radošu uzņēmējdarbības apstākļu radīšanu un prasmju nostiprināšanu u.c.²

¹ www.lu.lv. Resurss apskatīts 06.11.2009.

² www.esfondi.lv. Resurss apskatīts 11.11.2009.

Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonds (ELVGF)

- Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonds atbalsta lauksaimniecības pārstrukturēšanas un lauku attīstības veicināšanas pasākumus.
- ELVGF finansējums paredzēts šādiem pasākumiem:
- ienākumu atbalstam lauksaimniecībā un dzīvotspējīgu agrāro kopienu saglabāšanai kalnu vai lauksaimniecībai mazāk piemērotos apvidos;
- atbalstam jaunajiem lauksaimniekiem saimniekošanas uzsākšanai;
- saimniecību efektivitātes uzlabošanai;
- ražotāju asociāciju izveidei;
- lauksaimnieciskās produkcijas dažādošanai un kvalitātes uzlabošanai;
- lauku infrastruktūras attīstībai;
- investīcijām tūrisma attīstībā;
- citiem pasākumiem - tādiem kā dabas katastrofu seku novēršana, lauku ciematu atjaunošana, lauku mantojuma aizsardzība, apmežošana, pētniecības un attīstības pasākumi, vides un lauku aizsardzība un finanšu pakalpojumi.³

Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments (ZVFI)

Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments tika izveidots 1993.gadā ar mērķi nodrošināt strukturālos pasākumus zivsaimniecības un ūdenssaimniecības nozarē, kā arī šo produkcijas apstrādes rūpniecībā un tirdzniecībā.

Zivsaimniecības vadības finansēšanas instrumenta atbalstīto pasākumu uzdevums ir:

- palīdzēt sasniegt noturīgu zivsaimniecības resursu un to izmantošanas līdzsvaru;
- stiprināt struktūru konkurētspējīgu un ekonomiski stabilu nozares uzņēmumu attīstību;
- uzlabot zivsaimniecības un ūdenssaimniecības produktu tirgus piedāvājumu un pievienoto vērtību;
- veicināt to jomu atjaunošanu, kas ir atkarīgas no zivsaimniecības un ūdenssaimniecības.⁴

³ www.vm.gov.lv Resurss apskatīts 06.11.2009.

⁴ www.vm.gov.lv Resurss apskatīts 06.11.2009.

Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)

Fonds izveidots 1957.gadā, lai izlīdzinātu reģionālās atšķirības Kopienas ietvaros. Šī fonda ietvaros palīdzība tiek sniegta mazāk attīstītajiem reģioniem, galvenokārt koncentrējoties uz publiskās infrastruktūras uzlabošanu un uzņēmējdarbības veicināšanu.

ERAF finansējums paredzēts šādiem pasākumiem:

- biznesa vides sakārtošanai un konkurētspējas paaugstināšanai, jo īpaši mazajos un vidējos uzņēmumos;
- vietējās ekonomikas, t.sk. tūrisma un kultūras mantojuma saglabāšanai;
- izpētei un tehnoloģiju attīstībai;
- vietējo, reģionālo transporta, telekomunikāciju un enerģētikas tīklu un tiem piekļaujošās infrastruktūras attīstībai;
- vides aizsardzībai un attīstībai;
- potenciāla celšanai pētniecībā, zinātnē un tehnoloģijās u.c.⁵

Lai arī kopš 2007. gada sākās jauns plānošanas periods (2007. – 2013. gada plānošanas periods) ES struktūrfondu apgūvē, līdz 2008. gada 31. decembrim turpinājās ES struktūrfondu līdzekļu apguve par iepriekšējo periodu (2004.-2006. gada plānošanas periods). Pēc autora domām ir svarīgi izpētīt, kādas ir būtiskākās izmaiņas starp abiem plānošanas periodiem.

1.1. tabula

Latvijas Republikas (LR) Finanšu ministrijas administrētie struktūrfondi laikā no 2004. -2013. gadam⁶

2004.-2006. gads	2007. – 2013. gads
ERAF	ERAF
ESF	ESF
ELVGF	Administrē Zemkopības ministrija
ZVFI	Administrē Zemkopības ministrija

1.1. tabulā autors ilustrē datus par fondiem, kurus administrē Finanšu ministrija. 2004. – 2006. gada plānošanas periodā Finanšu ministrija administrēja četrus struktūrfondus, bet 2007 – 2013. gada plānošanas periodā divus. Iepriekšējā

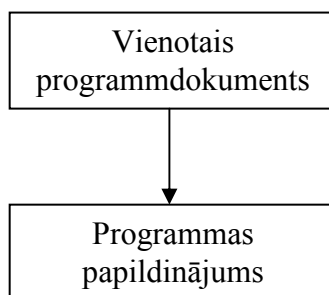
⁵ www.esfondi.lv Resurss apskatīts 04.11.2009.

⁶ Autora izveidota tabula

plānošanas periodā tika izstrādāts tikai viens galvenais plānošanas dokuments (Vienotais programmdokuments jeb Latvijas Attīstības plāns), kurš noteica arī lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstību. Savukārt jaunajā plānošanas periodā tika izveidoti atsevišķi plānošanas dokumenti (Latvijas lauku attīstības valsts stratēģijas plāns 2007. – 2013.gadam un zivsaimniecības nozares nacionālais stratēģiskais plāns 2007.-2013. gadam) lauksaimniecībai un zivsaimniecības attīstībai un par vadošo iestādi tika noteikta Zemkopības ministrija.

Pēc autora domām par vadošo iestādi arī jaunajā plānošanas periodā visu struktūrfondu administrēšanu vajadzēja saglabāt Finanšu ministrijas pārziņā, jo tā nepalielinātos valsts izdevumi par struktūrfondu administrēšanu, kas ir ļoti būtiski, ņemot vērā pašreizējo ekonomisko situāciju valstī.

Tālāk autors piedāvā aplūkot ES struktūrfondu galvenos plānošanas dokumentus Latvijā, kas ir pamats tam, lai saprastu, kādās nozarēs Latvijā ir iespējams piesaistīt ES struktūrfondu finansējumu.

1.1.attēls. Struktūrfondu galvenie plānošanas dokumenti 2004.-2006. gada plānošanas periodā⁷

Vienotais programmdokuments jeb Latvijas Attīstības plāns - Latvijas valdības stratēģija un prioritātes 2004. – 2006.gadam pieņemts, lai veicinātu sociālekonomisko apstākļu izlīdzināšanu, izmantojot ES struktūrfondu finansējumu (izstrādāja Latvija, 18.12.2003. apstiprināja Eiropas Komisija).

Saskaņā ar Latvijas Attīstības plānu tika izvirzīti 3 vidēja termiņa mērķi:

- Konkurētspējas attīstība un nodarbinātības veicināšana;
- Cilvēkresursu attīstība;
- Infrastruktūras attīstība.

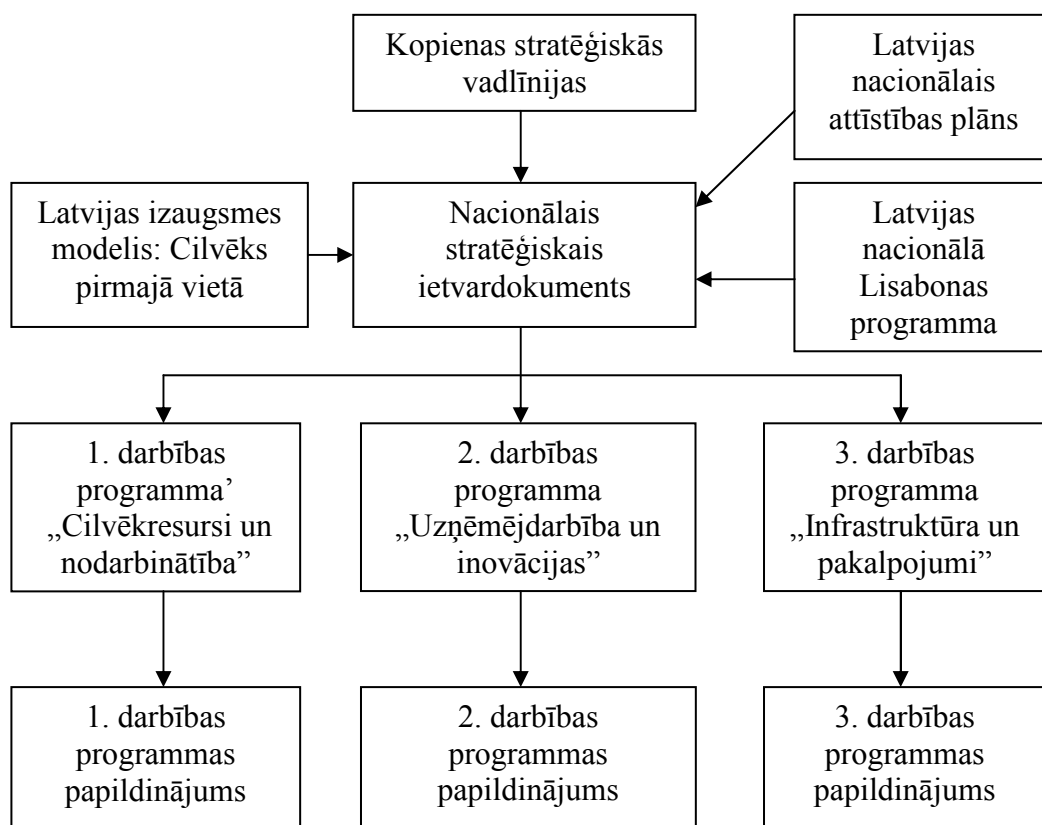
⁷ Autora izveidota shēma

Pamatojoties uz šiem mērķiem, tika izvirzītas 4 prioritātes:

- 1. Prioritāte: Līdzsvarotas attīstības veicināšana.
- 2. Prioritāte: Uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšana.
- 3. Prioritāte: Cilvēkresursu attīstība un nodarbinātības veicināšana.
- 4. Prioritāte: Lauku un zivsaimniecības attīstības veicināšana.

Programmas papildinājums - detalizēti skaidro pasākumus un aktivitātes, nosaka projektu atlases kritērijus, sagaidāmos rezultātus un to sasniegšanas indikatorus (izstrādā un apstiprina Latvija).⁸

1.2. autors shematiski ilustrē plānošanas dokumentu saistību starp ES kopienas stratēģiju un dalībvalsts Nacionālo stratēģisko ietvardokumentu, kā arī Nacionālā stratēģiskā ietvardokumenta galvenos plānošanas dokumentus.

1.2. attēls. Struktūrfondu galvenie plānošanas dokumenti 2007.-2013. gada plānošanas periodā⁹

Kopienas stratēģiskās pamatnostādnes ir ES līmeņa politikas plānošanas dokuments, kurā definēti kohēzijas politikas finansējuma izlietošanas prioritārie

⁸ www.esfondi.lv Resurss apskatīts 02.11.2009.

⁹ Autora izveidota shēma

virzieni, kuriem būtu jāparādās dalībvalstu izstrādātajos plānošanas dokumentos. Kopienas stratēģiskās pamatnostādnes tiek sagatavotas kā visas kopienas līmeņa stratēģisks dokuments, kas nosaka vispārējo ietvaru Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīcijām 2007.–2013.gadu periodā. Kopienas stratēģiskās pamatnostādnes paredzēts arī kā atsauces dokuments, ko dalībvalstis un reģioni izmanto, gatavojot savus individuālos ES fondu plānošanas dokumentus 2007.–2013.gada programmēšanas periodam.

Kopienas stratēģiskās pamatnostādņēs norādīts, ka ekonomiskā izaugsme ir tieši saistāma ar nodarbinātības un produktivitātes pieaugumu. Lai to panāktu, ir jāvecina līdzsvarota attīstība un jāstiprina konkurētspēja uz zināšanām balstītā ekonomikā, to darot ar tādiem instrumentiem kā investīcijas infrastruktūrā, cilvēku kapitālā, inovācijās un piekļuvē informācijai. Līdz ar to Kopienas stratēģiskais projekts piedāvā koncentrēties uz trīs prioritātēm:

- Padarīt ES un tās reģionus par pievilcīgāku vietu investīcijām un darbam: Prioritāte aptver investīcijas infrastruktūrā un publiskajos pakalpojumos tādās jomās kā transports, vide, enerģētika, veselība u.c.
- Uzlabot izaugsmei nepieciešamās zināšanas un inovācijas: Prioritāte vērsta uz atbalstu konkurētspējīgu un uz zināšanām balstītu inovatīvu uzņēmumu izveidei un attīstībai, kā arī labākai saiknei ar zinātnes un pētniecības institūcijām.
- Vairāk un labākas darba vietas: Prioritāte aptver tādas jomas kā cilvēku piesaistīšana un noturēšana nodarbinātībā, darbaspēka pielāgošanas izmaiņām ekonomikā, investīcijas cilvēku kapitālā, piemēram, izglītībā un administratīvās spējas stiprināšanā.¹⁰

Valsts stratēģiskais ietvardokuments ir politikas plānošanas dokuments, kas nosaka kopējo ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda apguves stratēģiju, nodrošina koordināciju starp fondiem un darbības programmām. Tas sastāv no divām principiālajām sadaļām:

- stratēģiskā daļa, kas pamato prioritāšu izvēli;
- operacionālā daļa, kas apraksta ieviešanas/ koordinācijas mehānismus, darbības programmu skaitu un saturu.

¹⁰ Valsts stratēģiskais ietvardokuments, LR Finanšu ministrija, 2007. gads

Atbilstoši Padomes 2006.gada 11.jūlija regulas Nr.1083/2006 nosacījumiem, kas nosaka vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, nosacījumiem Valsts stratēģiskajam ietvardokumentam ir jāsniedz sekojoša būtiskākā informācija:

- analīze par valsts attīstības atšķirībām salīdzinājumā ar pārējām ES dalībvalstīm, vājām pusēm un potenciālu,
- uz analīzes balstīta valsts stratēģija SF un KF izmantošanai, tajā skaitā tematiskās un teritoriālās prioritātes,
- DP saraksts un īss raksturojums,
- indikatīvais finansu piešķirums katram fondam sadalīts pa darbības programmām,
- informācija par koordināciju starp DP un ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda aktivitātēm,
- cita informācija, kas norādīta regulās.

Valsts stratēģiskais ietvardokuments ir sagatavots, ņemot vērā konceptuālo dokumentu —Latvijas izaugsmes modelis: cilvēks pirmajā vietā, Nacionālo attīstības plānu, Latvijas Nacionālo Lisabonas programmu.¹¹

Pirmā darbības programma "Cilvēkresursi un nodarbinātība" ir vērsta uz izglītības un zinātnes attīstību, nodarbinātības un sociālās iekļaušanās veicināšanu, vesela darbaspēka veidošanu un administratīvās kapacitātes stiprināšanu, līdz ar to risinot iepriekš minētās problēmas. Šī darbības programma tiek finansēta no Eiropas Sociālā fonda.

Darbības programmai "Cilvēkresursi un nodarbinātība" ir šādas prioritātes:

- 1.prioritāte "Augstākā izglītība un zinātne";
- 2.prioritāte "Izglītība un prasmes";
- 3.prioritāte "Nodarbinātības veicināšana un Veselība darbā";
- 4.prioritāte "Sociālās iekļaušanās veicināšana";
- 5.prioritāte "Administratīvās kapacitātes stiprināšana";
- 6.prioritāte "Tehniskā palīdzība".¹²

¹¹ Valsts stratēģiskais ietvardokuments, LR Finanšu ministrija, 2007. gads

¹² www.esfondi.lv. Resurss apskatīts 16.11.2009.

Otrā darbības programma "Uzņēmējdarbība un inovācijas" ir vērsta uz uzņēmējdarbības veicināšanu, inovāciju un zinātnes potenciāla attīstību. Šī darbības programma tiek finansēta no Eiropas Reģionālā attīstības fonda.

DP "Uzņēmējdarbība un inovācijas" ir šādas prioritātes:

- 1.prioritāte "Zinātne un inovācijas";
- 2.prioritāte "Finanšu pieejamība";
- 3.prioritāte "Uzņēmējdarbības veicināšana" ;
- 4.prioritāte "Tehniskā palīdzība" .¹³

Trešā darbības programma "Infrastruktūra un pakalpojumi" ir vērsta uz transporta, vides, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, sociālās un izglītības infrastruktūras attīstību, enerģētikas, tūrisma, kultūrvides attīstību, mājokļu energoefektivitātes veicināšanu. Šī programma tiek finansēta no Eiropas Reģionālā attīstības fonda un Kohēzijas fonda (1).

Piezīme: (1) - Darbā netiek apskatīts Kohēzijas fonds un tā finansētās programmas.

Darbības programmai "Infrastruktūra un pakalpojumi" ir šādas prioritātes Eiropas Reģionālā fonda ietvaros:

- 1.prioritāte "Infrastruktūra cilvēku kapitāla nostiprināšanai";
- 2.prioritāte "Teritoriju pieejamības un sasniedzamības veicināšana";
- 3.prioritāte "Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšanai";
- 4.prioritāte "Policentriska attīstība";
- 5.prioritāte "Tehniskā palīdzība ERAF ieviešanai".¹⁴

Darbības programmu papildinājumi detalizēti skaidro pasākumus un aktivitātes, nosaka projektu atlases kritērijus, sagaidāmos rezultātus un to sasniegšanas indikatorus (izstrādā un apstiprina Latvija).¹⁵

Ar 1.1. un 1.2. attēlu palīdzību autors uzskatāmi parāda galvenos plānošanas dokumentus un to hierarhiju abos plānošanas periodos. Pēc autora domām plānošanas sarežģītums un smagnējums ir par pamatu tam, ka tik lēni tiek apgūti ES struktūrfondi. Lai paātrinātu plānošanu, LR Finanšu ministrijai kā atbildīgai iestādei būtu jāpieņem lēmums, ka katrai aktivitātei nevajag izstrādāt atsevišķus Ministru

¹³ www.esfondi.lv. Resurss apskatīts 16.11.2009.

¹⁴ www.esfondi.lv. Resurss apskatīts 16.11.2009.

¹⁵ www.esfondi.lv Resurss apskatīts 21.11.2009.

kabineta noteikumus. Pēc autora domām būtu pilnīgi pietiekami, ja Ministru kabineta noteikumus izstrādātu katrai prioritātei un, nākot klāt aktivitātēm, tos papildinātu vai aktualizētu.

1.2. tabula.

Struktūrfondu projektu veidi Latvijā 2004.-2013. gadā¹⁶

2004.- 2006. gads	2007. 2013. gads
Nacionālās programmas projekts	Ierobežotas atlases projekts
Atklāta konkursa projekts	Atklātas atlases projekts
Grantu shēmas projekts	

Nacionālās programmas projekta būtība balstīta uz nosacījumu, ka par konkrēto jomu atbildīgā ministrija izstrādā nozares politikas programmu, paredzot konkrētus projektus, ar kuru palīdzību izvirzītie mērķi tiks sasniegti. Atšķirībā no atklāta projektu konkursa, nacionālajām programmām projektus nevar pieteikt, tos izstrādā un īsteno ministriju noteiktas valsts un pašvaldību institūcijas.¹⁷

Atklāts konkursa projekts ir plaši izplatīts un demokrātisks mehānisms naudas piesaistei no ES fondiem. Projektu pieteikumus var iesniegt pašvaldības, nevalstiskās organizācijas, valsts iestādes, izglītības iestādes, uzņēmumi un citas Latvijā reģistrētas juridiskas personas.¹⁸

Grantu shēmas projekts- mehānisms naudas piesaistei no ES fondiem. Šī pieeja paredz, ka kādas valsts institūcijas izstrādāta programma tiek ieviesta ar individuālu, savstarpēji papildinošu projektu palīdzību. Projektu pieteicējiem darbības shēma ir tāda pati, kā atklāta projektu konkursa gadījumā – viņi pēc konkursa izsludināšanas raksta projektus un iesniedz tos grantu shēmas apsaimniekotājiem, kas ir institūcija, kas administrē grantu shēmu konkursus, sadarbojas ar projektu pieteicējiem un īstenošanai. Grantu shēmas apsaimniekotājs izsludina projektu konkursu, veic iesniegto projektu administratīvo novērtēšanu, pēc tam slēdz līgumu ar projekta īstenošanu un uzrauga projekta ieviešanas procesu.¹⁹

Atklātas atlases projekts ir brīva sacensība par ES struktūrfondu projekta iesnieguma apstiprināšanu saskaņā ar projekta iesnieguma vērtēšanas kritērijiem un

¹⁶ Autora izstrādāta tabula

¹⁷ www.sf.lm.gov.lv. Resurss apskatīts 10.11.2009.

¹⁸ www.sf.lm.gov.lv. Resurss apskatīts 10.11.2009.

¹⁹ www.sf.lm.gov.lv. Resurss apskatīts 16.11.2009.

citiem Ministru kabineta noteikumos par konkrēto atklāta projektu iesniegumu konkursu ietvertajiem nosacījumiem.

Ierobežotas atlases projekts– jāizpildās šādiem nosacījumiem:

- jāīsteno politikas plānošanas dokumentos noteiktas nozares prioritātes un jāsasniedz tajos norādītie rezultāti;
- projektu iesniedzēju loks ir iepriekš noteikts un ierobežots;
- finansējumu saņem visas institūcijas, kas īsteno politikas plānošanas dokumentos noteiktas nozares prioritātes.²⁰

Pētījumu rezultātā autors secina, ka būtiskākā izmaiņa ir tāda, ka 2007. – 2013. plānošanas periodā struktūrfondu apgūvē netiek izmantotas grantu shēmas, jo ierobežotam atlases projektam ir tādas pašas iezīmes kā nacionālās programmas projektiem, tāpat ir ar atklātas atlases projektu un atklāta konkursa projektu. Pēc autora domām ir pareizs lēmums vairāk neizmantojot grantu shēmas struktūrfondu apgūvē, jo grantu shēma ir tāds pats atklāts atlases projekts, kurā ir iesaistītas papildus institūcijas (grantu shēmas apsaimniekotāji). Līdz ar to vairs nav vajadzības pēc grantu shēmas apsaimniekotājiem un valsts var likvidēt šajās iestādes attiecīgās struktūrvienības, tā ietaupot nelietderīgos izdevumus par šo struktūrvienību uzturēšanu, kas Latvijas patreizējā ekonomiskajā situācijā ir ļoti būtiski.

Struktūrfondu vadībā 2004. -2006.gada plānošanas periodā iesaistītās institūcijas bija:

- vadošā iestāde – LR Finanšu ministrija;
- maksājumu iestāde – Valsts kase;
- pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas - Ekonomikas ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija Kultūras ministrija, Labklājības ministrija, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, Veselības ministrija, Satiksmes ministrija, Vides ministrija, Zemkopības ministrija, Valsts kanceleja Informācijas sabiedrības birojs;
- otrā līmeņa starpniekinstitūcija - Lauku atbalsta dienests, Nodarbinātības Valsts aģentūra, Valsts izglītības attīstības aģentūra, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra;

²⁰ www.esfondi.lv Resurss apskatīts 12.11.2009

- struktūrfonda finansējuma saņēmējs - tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, cita valsts iestāde, Latvijas Republikā reģistrēta juridiskā persona, fiziskā persona, kā arī šādu personu apvienība;
- grantu shēmas apsaimniekotājs - Latvijas investīciju un attīstības aģentūra, Sabiedrības integrācijas fonds, Sociālo pakalpojumu pārvalde, Valsts Reģionālās attīstības aģentūra;
- granta finansējuma saņēmējs -tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, cita valsts iestāde, Latvijas Republikā reģistrēta juridiskā persona, fiziskā persona, kā arī šādu personu apvienība;
- uzraudzības komiteja;
- vadības komiteja –ESF vadības komiteja, ERAF vadības komiteja, ELGVF vadības komiteja un ZVFI vadības komiteja.²¹

Visu institūciju pienākumus, tiesības un atbildību 2004. – 2006. gada plānošanas periodā noteica Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likums.

Savukārt, struktūrfondu vadībā 2007. -2013.gada plānošanas periodā iesaistītās institūcijas ir:

- vadošā iestāde – LR Finanšu ministrija;
- maksājumu iestāde – Valsts kase;
- revīzijas iestāde – LR Finanšu ministrija;
- sertifikācijas iestāde – Valsts kase;
- atbildīgā iestāde – Ekonomikas ministrija, Finanšu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Īpaša uzdevuma ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāts, Kultūras ministrija, Labklājības ministrija, Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijas, Satiksmes ministrija, Veselības ministrija, Vides ministrija, Valsts kanceleja;
- sadarbības iestāde – Centrālā finanšu un līgumu aģentūra, Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūra, Nodarbinātības valsts aģentūra, Valsts izglītības attīstības aģentūra, Sabiedrības integrācijas fonds, Valsts reģionālās attīstības aģentūra, Veselības statistikas un medicīnas tehnoloģiju valsts aģentūra;
- uzraudzības komiteja;

²¹ Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likums. LR Saeimas 08.12.2005. likums // Latvijas Vēstnesis Nr.205 (3363), 22.12.2005.

- Iepirkumu uzraudzības birojs;
- Eiropas Savienības struktūrfonda finansējuma saņēmējs - tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, atvasināta publiska persona, cita valsts iestāde, kā arī fiziskā persona, Latvijas Republikā reģistrēta juridiskā persona vai šādu personu apvienība.²²

Visu institūciju pienākumus, tiesības un atbildību 2007. – 2013. gada plānošanas periodā nosaka Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likums.

Autors atzīmē, ka būtiskākās izmaiņas, kas notikušas mainoties plānošanas periodiem ir tādas, ka struktūrfondu vadībā vairs nav iesaistīti grantu shēmas apsaimniekotāji un grantu finansējuma saņēmēji, Finanšu ministrija pilda arī revīzijas iestādes funkcijas, Valsts kase papildus maksājumu iestādes funkcijām pilda arī sertifikācijas iestādes funkcijas. Atbildīgās iestādes un sadarbības iestādes pilda tās pašas funkcijas, ko iepriekšējā plānošanas periodā veica pirmā un otrā līmeņa starpniekinstitūcijas. Struktūrfondu vadība piesaistīts arī Iepirkumu uzraudzības birojs, kas pēc autora domām ir ļoti pozitīvi, jo tas palīdz novērst līdzekļu izšķērdēšanu un negodīgu konkurenci. Autors piedāvā apvienot atbildīgo iestāžu un sadarbības iestādes funkcijas, lai samazinātu birokrātisko slogu struktūrfondu apgūvē.

1.2. EIROPAS SAVIENĪBAS BUDŽETA IEŅĒMUMI UN IZDEVUMI

Kā galvenos ES budžeta pamatprincipus autors izvirza:

- Vienotības princips- visiem Eiropas Kopienas ieņēmumiem un izdevumiem ir jāparādās vienā budžetā;
- universalitātes princips- nosaka, ka ES budžeta ieņēmumiem ir vienots avots, kas izmantojams bez izņēmuma visu izdevumu segšanai;
- ikgadējās apstiprināšanas princips- nozīmē to, ka ES budžeta pasākumi attiecas uz katru konkrēto finanšu gadu;
- līdzsvara princips- paredz, ka budžeta izdevumi nedrīkst pārsniegt budžeta ieņēmumi un ka budžeta deficītu nedrīkst segt ar kredītiem;

²² Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda likums. LR Saeimas 15.02.2007. likums // Latvijas Vēstnesis Nr. 33 (3609), 23.02.2007.

- izdevumu specifiskuma princips- nosaka, ka katram finanšu asignējumam (piešķīrumam) no ES budžeta jābūt ar konkrētu mērķi, lai novērstu neskaidrības pasākuma apstiprināšanas un īstenošanas gaitā. Tikpat konkrēti ir jādefinē ieņēmumu avoti.²³

ES budžeta ieņēmumi lielākoties sastāv no dalībvalstu iemaksām jeb t. s. pašu resursiem, kurus tām ir regulāri jānodrošina obligātu maksājumu veidā, – ar nosacījumu, ka visu valstu kopējais iemaksu apjoms nedrīkst pārsniegt 1,24 % no visas ES nacionālā bruto ienākuma. Tiek izšķirti četri Eiropas Kopienas budžetā iekļaujamo pašu resursu veidi:

- lauksaimniecības nodeva - to veido nodokļi, prēmijas, papildu vai kompensācijas summas un citas nodevas, kuras Eiropas Kopienas iestādes, īstenojot Kopējo lauksaimniecības politiku, ir noteikušas vai var noteikt tirdzniecībai ar valstīm, kas nav ES dalībvalstis, kā arī iemaksas un citas nodevas, kas paredzētas kopējā cukura tirgus organizācijas sistēmā (cukura ražošanas nodeva);
- muitas nodoklis – kopīgā muitas tarifa nodevas un citas nodevas, ko Eiropas Kopienas iestādes ir noteikušas vai var noteikt tirdzniecībai ar valstīm, kuras nav ES dalībvalstis;
- pievienotās vērtības nodokļa resurss - to aprēķina, piemērojot vienotu un visām dalībvalstīm saistošu likmi saskaņotai PVN bāzei, kura ir noteikta atbilstoši konkrētajām Eiropas Kopienas tiesību normām (aprēķinu bāze, kas tiek ņemta vērā šajā nolūkā, katrai dalībvalstij nepārsniedz 50 % no tās Nacionālā bruto ienākuma);
- nacionālā bruto ienākuma resurss- ar šī resursa palīdzību tiek nodrošināts atlikušais ES budžeta finansējums, ko nenodrošina iepriekšminēto pašu resursu iemaksas. Nacionālais bruto ienākuma resurss tiek aprēķināts, katras dalībvalsts nacionālāi bruto ienākuma summai piemērojot koeficientu, ko Eiropas Komisija nosaka saskaņā ar budžeta procedūru, ņemot vērā visu pārējo budžeta ieņēmumu kopsummu.²⁴

²³ www.esia.gov.lv Resurss apskatīts 13.11.2009.

²⁴ www.esia.gov.lv. Resurss apskatīts 17.11.2009.

Baltijas valstu iemaksas ES budžetā 2008. gadā²⁵

	Latvijas iemaksas ES budžetā (EUR)	Lietuvas iemaksas ES budžetā (EUR)	Igaunijas iemaksas ES budžetā (EUR)
Lauksaimniecības un cukura nodevas	2 000 000	3 400 000	9 500 000
Muitas nodokļi	26 800 000	48 200 000	26 200 000
PVN resurss	36 212 573	43 908 728	27 406 821
Nacionālā bruto ienākuma resurss	140 863 821	184 484 109	106 610 196
KOPĀ:	205 876 394	279 992 837	169 717 017

1.3. tabulā autors ilustrē Baltijas valstu iemaksātās summas ES budžetā 2008. gadā. un secina, ka vislielāko summu no Baltijas valstīm ES budžetā iemaksā Lietuva, bet vismazāko Igaunija. Baltijas valstu piensums ES budžetam sastāda aptuveni tikai 0.005 % no kopējiem ES ienākumiem 2008. gadā. Ja analizē katru valsti atsevišķi, autors secina, ka Latvijas iemaksas aptuveni sastāda 0.0017 %, Lietuvas – 0.0023 %, bet Igaunijas – 0.0014 %. Visvairāk līdzekļus ES budžetā iemaksā Vācija, Francija, Lielbritānija, savukārt Baltijas valstu piensums ES budžetam ir viens no mazākajiem.

No ES līdzekļiem tiek sniegts atbalsts plašam pasākumu kopumam. ES atbalsts pēc apjoma var būt mainīgs – no pilnīga atbalsta līdz pat nelielai finansiālai līdzdalībai. Tas arī var būt paredzēts dažādiem saņēmējiem, proti, ne tikai dalībvalstīm, bet arī dažām pašvaldībām, sabiedriskām organizācijām, privātuzņēmumiem, universitātēm un pat studentiem, kas meklē stipendiju studijām. ES budžeta izdevumu daļu veido septiņas galvenās pozīcijas:

- Kopējā lauksaimniecības politika- galvenais mērķis ir nodrošināt un aizstāvēt lauksaimniecībā nodarbināto ienākumus. Lai to īstenotu, tika ieviestas fiksētas cenas, pārprodukcijas uzpirkšana un uzglabāšana, lauksaimniecības preču eksporta subsidēšana;
- Strukturālie pasākumi- struktūrfondu darbības mērķis ir veicināt kopējo Eiropas atbildību ne tikai par pozitīvajām, bet arī par negatīvajām tirgus

²⁵ Autora izveidota tabula pēc www.eur-lex.europa.eu. datiem

integrācijas sekām. Ar struktūrfondu palīdzību līdzekļi tiek pārdalīti tā, lai dalībvalstij, kas iekļaujas tirgū bez ierobežojumiem, “mīkstinātu triecienu”, kā arī ļautu sasniegt kopējo attīstības līmeni. Šādai līdzekļu pārdalei ir ne tikai ekonomiska, bet arī politiska nozīme. Šiem pasākumiem tiek tērēts līdz 46 % no Eiropas kopējiem izdevumiem;

- Citu iekšējo pasākumu finansējums- parasti svārstās 5–7 % robežās no kopējiem ES budžeta izdevumiem. Toties ar šo nelielo līdzekļu daudzumu tiek īstenots daudzveidīgs pasākumu kopums. Tās ir programmas Eiropas konkurētspējas palielināšanai un tirgus integrācijai, kuras sniedz atbalstu zinātnei, Transeiropas transporta un sakaru tīkla veidošanai, maziem un vidējiem uzņēmumiem labvēlīgas vides nostiprināšanai. Noteikts daudzums ES finansiāli atbalstītu pasākumu tiek īstenoti ES iedzīvotāju labklājības celšanai;
- Izdevumi ārpus Eiropas Savienības- lai sekmētu ES kopējo politiku attiecībās ar citām valstīm ārpus Savienības, tiek finansēti:
 - 1) izdevumi, ko rada finansiālās saistības, kuras ES uzliek līgumi ar trešajām pasaules valstīm;
 - 2) horizontālie pasākumi – humānā palīdzība, ārkārtas pārtikas piegāde, palīdzība liela mēroga vides un veselības krīzes situācijās, atbalsts demokrātijas nostiprināšanai;
 - 3) finansiālā un tehniskā sadarbība un atbalsts ES kaimiņvalstu (galvenokārt bijušo padomju bloka valstu) ekonomiskajām reformām. Darbojas divas galvenās palīdzības programmas – *Phare* un *Tacis*; pirmā pārsvarā ir orientēta uz valstīm, kas jau gatavojas iestāties ES, bet otrā galvenokārt veicina reformas bijušajās PSRS republikās;
 - 4) aizdevumi, kuri ar Eiropas Investīciju bankas un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības bankas palīdzību tiek izsniegti attīstības valstīm un bijušajām komunistiskā bloka valstīm un kuru mērķis ir šajās valstīs radīt papildu resursus ekonomikas reformu un attīstības pasākumu īstenošanai;
 - 5) ES finansēto iekšējo pasākumu, galvenokārt izglītības un zinātnes programmu, uzsākšana trešo valstu līdzdalībai;

6) Kopējās ārējās un drošības politikas izmaksas.

- ES administratīvās izmaksas- veido institūciju –Eiropas Komisijas, ES Padomes, Eiropas Parlamenta, Eiropas Kopienas Tiesas, Revīzijas palātas, Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, kā arī Reģionu komitejas – uzturēšana. ES administratīvās izmaksas veido apmēram 5 % no kopējiem budžeta izdevumiem;
- rezerves- ES budžetā parasti tiek paredzētas mazāk nekā 1 % apmērā no kopapjoma un ir domātas dažādiem mērķiem, piemēram, palīdzībai ārkārtas situācijās;
- Tie ir līdzekļi, no kuriem tika finansētas ES pirmsiestāšanās palīdzības programmas ES kandidātvalstīm (*Phare, ISPA, SAPARD*).²⁶

ES budžeta izlietojumu uzrauga dažādas kontroles institūcijas. Eiropas Komisija ir atbildīga par budžeta izpildi saskaņā ar Finanšu regulu, un šo procesu kontrolē Eiropas Revīzijas palāta un Eiropas Parlaments.

Lai gan ir noteikta tieša budžeta izpildes vadība, praksē Eiropas Komisija dažu politikas jomu īstenošanu uztic dalībvalstīm. Eiropas Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm kontrolē, vai projekti tiek īstenoti atbilstoši nosacījumiem un vai nauda tiek izlietota efektīvi.

Iekšējās finanšu kontroles mehānismi ir izveidoti visās ES institūcijās, bet ārējo auditu nodrošina ES Revīzijas palāta sadarbībā ar dalībvalstu ārējā audita institūcijām. Tā ir neatkarīga, profesionāla iestāde, kuras lēmumi nav saistoši, bet kura darbojas, sagatavojot ziņojumus gan par budžeta gadu kopumā, gan par atsevišķiem jautājumiem.

Eiropas Parlamenta atbildībā atrodas politiskā kontrole, jo tā ir institūcija, kas Eiropas Komisiju “atbrīvo” no atbildības par iepriekšējo finanšu gadu – ar nosacījumu, ka visas finanšu darbības ir bijušas korektas.²⁷

Latvijai piešķirtā finansējuma kopējais apjoms 2007. – 2013. gadam plānots 5,69 miljardi eiro, t.sk. kohēzijas fondam un struktūrfondiem paredzēti 4,53 miljardi eiro un lauksaimniecībai un lauku attīstībai – 1,166 miljardi eiro.

Sadalot kopējo finansējumu uz visu plānošanas periodu, Latvijai katru gadu vajadzētu apgūt aptuveni 810 miljonus eiro, kas pēc autora būtu būtiski papildus ieņēmumi Latvijas budžetam krīzes apstākļos un, realizējot projektus, palīdzētu radīt

²⁶ www.esia.gov.lv. Resurss apskatīts 17.11.2009

²⁷ www.esia.gov.lv. Resurss apskatīts 17.11.2009.

jaunas darba vietas, līdz ar to uzlabotos labklājība valstī, samazinātos valsts izdevumi bezdarbnieku pabalstiem un palielinātos pašvaldību un valsts nodokļu ieņēmumi. 2007. gadā Latvijā tikai tika uzsākta 2007-2013. gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrāde, bet 2008. gadā tika apstiprināti projekti par 673,4 miljoniem latu, kas pēc autora domām ir labs rādītājs, jo tika apgūts par 152 miljoniem eiro vairāk (962 miljoni eiro) nekā iepriekš plānots. Pēc autora domām ir nosodāmi tas, ka Latvijas valdība nebija laicīgi izstrādājusi plānošanas dokumentus 2007.-2013. plānošanas periodam, jo tā ir palielinājis risks Latvijai neiegūt visu tai paredzēto ES finansējumu.

1.4.tabula

ES Finansējuma sadalījums Latvijas nozaru griezumā 2007.-2013. gadam²⁸

Nozare	Finansējums LVL	Finansējums EUR	%
Izglītība	358 915 972	510 691 419	9%
Administratīvā kapacitāte	36 833 958	52 410 000	1%
Tehniskā palīdzība	79 859 416	113 629 712	2%
Veselība	173 784 158	247 272 580	4%
Nodarbinātība	164 984 797	234 752 217	4%
Zinātne	167 317 954	238 072 000	4%
Inovācijas	142 605 960	202 910 000	4%
Konkurētspējas veicināšana	70 702 082	100 600 000	2%
Finanšu pasākumi	119 202 586	169 610 000	3%
Tūrisms	29 780 286	42 373 529	1%
Kultūrvides sociālekonomiskā ietekme	29 780 286	42 373 529	1%
Vide	557 108 360	792 693 781	14%
Mājokļa energoefektivitāte	21 062 050	29 968 597	1%
Transports un infrastruktūra	724 514 306	1 030 890 983	18%
Informācijas sabiedrība	133 085 777	189 364 001	3%
Pilsētvides attīstība	184 862 251	263 035 286	5%
Ilgstspējīga attīstība	189 616 519	269 800 000	5%
Lauksaimniecība un zivsaimniecība	819 560 173	1 166 129 067	20%
Kopā	4 003 576 892	5 696 576 701	100

1.4.tabulā autors ilustrē datus par finansējuma sadalījumu pa nozarēm, kas pēc autora domām ir ļoti būtiski, jo šī tabula raksturo to, kādās nozarēs Latvijai ir iespējas attīstīties, izmantojot ES budžeta līdzekļus. Turklāt šīs tabulas dati ataino ES attīstības

²⁸ www.esfondi.lv. Resurss apskatīts 17.11.2009.

stratēģijas prioritārās nozares. Pēc autora domām šī tabula var labi kalpot par atbildīgo iestāžu darbības izvērtējumu ES fondu apguvē, salīdzinot pieejamos un izmantotos resursus. Atbilstoši skaitliskajai ilustrācijai, autors secina, ka vislielākais apjoms tiek novirzīts vides, izglītības, transportam un infrastruktūrai, lauksaimniecībai un zivsaimniecībai, bet vismazākais administratīvai kapacitātei, tūrismam, mājokļa energoefektivitātei. Pēc autora domām tas var radīt risku, ka nozarēs, kurās ir mazs finansējums, var rasties problēmas ar prioritāšu noteikšanu to attīstībai.

1.3. EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU APGŪTIE LĪDZEKĻI 2004.-2006. GADA PLĀNOŠANAS PERIODĀ

Latvijā noslēdzies 2004.-2006.gada ES struktūrfondu plānošanas perioda ceturtais struktūrfondu apguves gads un līdz 2007.gada beigām tika pabeigta arī lielākā daļa struktūrfondu projektu, kā arī sasniegta lielākā daļa sākotnēji noteikto, projektu ietvaros sasniedzamo rezultātu.

Līdz 2007.gada beigām struktūrfondu finansējuma saņēmējiem kopā izmaksāts LVL 277 milj. Jeb 63% no kopējā struktūrfondu finansējuma 2004.-2006.gadam. 2004.-2006.g. plānošanas periodā uzsākti 5669 projekti, no kuriem pabeigti – 4178.

Visvairāk projektu tiek realizēti Rīgas reģionā – 1790 projekti jeb 198 milj. latu apjomā, tas sastāda 43% no kopējā finansējuma; Vidzemē – 1125 projekti par LVL 51 milj. jeb 11% no kopējā finansējuma; Kurzemē – 1082 projekti par LVL 66 milj. jeb 15% no kopējā finansējuma un Latgalē – 860 par LVL 59 milj. jeb 13% no kopējā finansējuma.

Viena no lielākajām problēmām 2004.-2006.g. struktūrfondu apguves periodā bija projektu izmaksu sadārdzinājums – dažiem projektiem nepieciešamais finansējums palielinājās pat vairākas reizes. Īpaši vairāku gadu realizācijas projektiem, kā arī straujā un neprognozējamā cenu pieauguma būvniecības nozarē dēļ. Līdz 2007.gada vidum sadārdzinājums tika segts no valsts budžeta, un valsts atradās tādā kā ķīlnieces lomā – lai pabeigtu projektu – jāsamaksā. Rudenī tika panākta principiāla vienošanās, ka sadārdzinājums primāri jāsedz projekta realizētājam un valsts tikai var palīdzēt. Tika izstrādāta arī īpaša metodika sadārdzinājuma segšanai. Pašvaldības tika iedalītas trīs kategorijās atkarībā no to attīstības indeksa – vājākām pašvaldībām sadārdzinājums no valsts naudas varēja tikt segts līdz 75% no izmaksu pieauguma, vidēji spēcīgām pašvaldībām – līdz 60%, bet spēcīgākajām pašvaldībām –

līdz 30%. To izmaksu pieaugumu, kas nekādi nebija pamatojams un neatbilda valstī vidējam statistiskajam sadārdzinājumam nozarē, segšana no valsts naudas netika akceptēta. Lai šāda problēma neatkārtotos turpmāk „jaunajā” plānošanas periodā, tika pilnveidota projektu atbalstīšanas kārtība.²⁹

1.5.tabula

Apstiprinātais un struktūrfondu saņēmējiem izmaksātais 2004. -2006. gada plānošanas perioda finansējums līdz 31.12.2007 latos³⁰

Struktūrfond s	Kopējais struktūrfond u finansējums	Apstiprinātai s finansējums līdz 31.12.2007	% no apstiprināt ā finansējum a līdz 31.12.2007	Izmaksāts līdz 31.12.200 7	% no izmaksātā finansējum a līdz 31.12.2007
ERAF	268 501 824	273 313 703	101,79%	145 303 425	54,12%
ESF	89 496 439	89 564 203	100,08%	59 216 913	66,17%
ELGVF	64 551 275	70 643 184	109,44%	56 794 197	87,98%
ZVFI	17 102 735	18 952 320	110,81%	15 451 780	90,35%
KOPĀ:	439 652 275	452 473 410	102,92%	276 766 315	62,95%

1.5. tabulā autors ilustrē datus par ES struktūrfondu apstiprināto finansējumu un struktūrfondu saņēmējiem izmaksāto finansējumu. Tabulas dati liecina par to, ka vislielākie resursi bija pieejami ERAF un ESF projekta īstenotājiem, bet vismazākie ZVFI un ELGVF īstenotājiem. Līdz ar to procentuāli visvairāk no pieejamajiem līdzekļiem ir saņēmuši ZVFI un ELGVF, bet vismazāk ERAF un ESF, bet, ja skatās pieejamo finansējumu un izmaksāto, tad visvairāk līdzekļu ir izmaksāts ERAF un ESF saņēmējiem, bet vismazāk ZVFI un ELGVF saņēmējiem. Kopā struktūrfondu finansējuma saņēmējiem izmaksāti tikai 62,95 % no struktūrfondu finansējuma, pēc

²⁹ LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds Mantojums” – 7. lpp

³⁰ Autora izveidota tabula pēc LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds mantojums”- 47 lpp

autora domām tas ir slikts rādītājs, jo tas liecina par to, ka struktūrfondu apguve Latvijā notiek ļoti lēni, kam par iemeslu autora vērtējumā ir nesakārtotība likumdošanā un ilga un smagnēja projektu izskatīšanas un apstiprināšanas kārtība, kam pamatā ir Latvijā valdošais birokrātiskais slogs, ko Finanšu ministrijai kā vadošajai iestādei vajadzētu censties mazināt, lai naudas līdzekļi ātrāk nonāktu pie struktūrfonda projekta īstenotāja.

1.6.tabula

Eiropas Komisijā deklarētie Kopienas izdevumi un saņemtie maksājumi no Eiropas Kopienas līdz 31.12.2007, latos³¹

	Eiropas Komisijā deklarētie Kopienas izdevumi	No Eiropas Komisijas saņemtie maksājumi
Kopā ES struktūrfondi	261 683 263	252 675 656

1.6. tabulā autors ilustrē datus par Eiropas Komisijā deklarētiem kopienas izdevumiem un no Eiropas Komisijas saņemtie maksājumi līdz 31.12.2007. Tabulas dati liecina, ka gandrīz visi struktūrfondu izdevumi, kas ir deklarēti Eiropas Komisijā, ir Latvijai atmaksāti atpakaļ. Turklāt autors secina, ka lielākā daļa struktūrfondu saņēmējiem izmaksātās summas (skat. 1.5.tabulu) ir deklarētas Eiropas Komisijā, kas pēc autora domām ir pozitīvs aspekts, jo atbildīgā iestāde (Valsts kase), kas veic šo deklarāciju iesniegšanu Eiropas Komisijā, strādā ļoti aktīvi, lai pēc iespējas ātrāk tiktu atgūta nauda no Eiropas Savienības budžeta un to varētu realizēt citos projektos.

³¹ Autora izveidota tabula pēc LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds mantojums”- 47 lpp

1.7. tabula

Lietuvas un Igaunijas izmaksātais finansējums struktūrfondu finansējuma saņēmējiem un saņemtie maksājumi no Eiropas Komisijas līdz 31.12.2007., miljonos latu³²

	Lietuva			Igaunija		
	Struktūrfonda kopējais finansējums	Izmaksāts struktūrfondu finansējuma saņēmējiem	Saņemts no Eiropas Komisijas	Struktūrfonda kopējais finansējums	Izmaksāts struktūrfondu finansējuma saņēmējiem	Saņemts no Eiropas Komisijas
ERAF	410,36	251,53	271,84	163,61	124,39	132,62
ESF	123,83	64,16	68,66	48,7	28,32	30,85
ELVGF	86,37	66,98	72,95	39,92	32,47	35,49
ZVFI	8,50	5,48	5,83	8,79	7,31	8,15
KOPĀ	629,06	388,15	419,28	261,02	192,49	207,11

1.7. tabulā autors ilustrē datus par Lietuvā un Igaunijā izmaksāto finansējumu struktūrfondu finansējuma saņēmējiem un no Eiropas Komisijas saņemtie maksājumi līdz 31.12.2007. Salīdzinot visas trīs Baltijas valstis, autors secina, ka vislielākais ES struktūrfondu finansējums bija pieejams Lietuvai, tad Latvijai (skat. 1.5. tabulu) un vismazākais- Igaunijai. Savukārt vislielākais izmaksātais struktūrfondu finansējums struktūrfondu finansējuma saņēmējiem ir Igaunijā 75,75 % apjomā no kopējā tai pieejamā struktūrfondu finansējuma, otrā vietā ir Latvija ar 62,95 % apjomā no tai pieejamā finansējuma un pēdējā vietā ir Lietuva ar 61,65 % apjomā no tai pieejamā finansējuma. Autors neveiks salīdzinājumu starp Baltijas valstīm par saņemtajiem maksājumiem no Eiropas Komisijas, jo Lietuvas un Igaunijas rādītājiem ir pieskaitīti klāt avansa maksājumi no ES, savukārt Latvijas maksājumiem no Eiropas Komisijas nav pieskaitīti klāt avansa maksājumi no ES, līdz ar to datus salīdzināt būtu neobjektīvi. Visās trijās Baltijas valstīs ERAF finansējums sastāda lielāko daļu no kopējā struktūrfondu finansējuma- Latvijā 61,07 %, Lietuvā 65,23 % un Igaunijā 62,68 %, kas pēc autora domām parāda šī struktūrfonda nozīmi un sniegtās iespējas visās trijās Baltijas valstīs, savukārt vismazāko daļu no visa struktūrfonda

³² Autora izveidota tabula pēc LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds mantojums”- 47 lpp

finansējuma sastāda ZVFI, kas, pēc autora domām norāda uz to, ka zivsaimniecība nav prioritāte ES. Autors uzskata, ka nevienā no Baltijas valstīm struktūrfondu apguve nav pat tuvu ideālam, varbūt Igaunija ir kādu soli priekšā Latvijai un Lietuvai, bet, ja Igaunijai būtu pieejami tādi paši struktūrfondu līdzekļi kā Latvijai un Lietuvai, tad tai, iespējams, būtu tādi paši rādītāji kā Lietuvai un Latvijai. Latvijas un Lietuvas rādītāji ir stipri līdzīgi, kas, pēc autora domām, liecina par to, ka Lietuvā pastāv tādas pašas problēmas kā Latvijā- birokrātijas slogs, likumdošanas nesakārtotība attiecībā uz ES struktūrfondu apguvi un naudas līdzekļu trūkums, lai varētu pilnvērtīgi piesaistīt ES struktūrfondu līdzekļus.

Darba turpinājumā autors uzskaita visu četru struktūrfondu sasniegtos rezultātus dažādās nozarēs līdz 31.12.2007.

Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektos sasniegtie rezultāti

Vides infrastruktūras uzlabošana un atbalsts tūrisma attīstībai:

- uzlabota 121 ūdens pakalpojumu sistēma, par 4,97% palielinoties to cilvēku skaitam, kuri saņem kvalitatīvu dzeramo ūdeni;
- slēgti un rekultivēti 62,71 hektāri atkritumu izgāztuvju teritoriju, par 6,3% palielinoties rekultivēto atkritumu izgāztuvju skaitam un par 66,88 ha samazinoties vides piesārņojuma slodzei;
- ieviesti 17 rajonu siltumapgādes sistēmas uzlabošanas projekti, par 1% uzlabojoties daļai no neatbilstošajām rajonu apkures sistēmām;
- atbalstītas 6 potenciālās NATURA 2000 teritorijas ar attīstītu infrastruktūru;
- tiek īstenoti 10 kultūrvēstures mantojuma saglabāšanas projekti.

Latvijas transporta sistēmas attīstība un pieejamība Latvijas iedzīvotājiem:

- atjaunoti 143,21 km ceļu, par 49% samazinoties pirmās šķiras grants ceļiem, par 57,4% palielinoties pirmās šķiras ceļu ar pietiekošu nestspēju skaitam, par 57% samazinoties pirmās šķiras ceļu, kas atrodas kritiskā stāvoklī, skaitam;
- atjaunoti 8 tilti, par 82% samazinoties nestspēju zaudējušo tiltu skaitam pirmās šķiras ceļu tīklā;
- atjaunoti 2 dambji/moli.

Informācijas un sakaru tehnoloģijas attīstības atbalsts:

- izstrādātas/uzlabotas 13 liela mēroga nacionālās informācijas sistēmas, kas pieejamas publiskai izmantošanai;
- ierīkoti 30 publiskie interneta pieejas punkti;
- 100% vidusskolu un 95% pašvaldību nodrošināta piekļuve informācijas un komunikāciju tehnoloģijām;
- valsts un pašvaldību institūcijām sniegts 31 elektroniskais pakalpojums.

Izglītības, veselības aprūpes un sociālās infrastruktūras attīstība:

- atbalstītas 37 izglītības iestādes, tādējādi par 20% palielinājies apmācību programmu skaits profesionālās izglītības un apmācības iestādēs, kas nodrošinātas ar atbilstošu un mūsdienīgu mācības aprīkojumu un nepieciešamo infrastruktūru, bet par 50% palielinājies to studiju programmu skaits zinātņu un tehnoloģiju ietilpīgajās nozarēs, kuras nodrošinātas ar atbilstošu un mūsdienīgu aprīkojumu un nepieciešamo infrastruktūru;
- 56 nodarbinātības politikas ieviešanas institūcijās pilnveidota infrastruktūra;
- 20 sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijās 5 plānošanas reģionos pilnveidota to infrastruktūra/izveidots komplekss sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu tīkls. Tā rezultātā 70 cilvēki ar invaliditāti pēc institucionālās aprūpes uzsākuši neatkarīgu dzīvi;
- ierīkoti 5 primārās veselības aprūpes centri;
- 9 slimnīcās pieejamas asins nodošanas informācijas sistēmas;
- 3 veselības aprūpes iestādēs atjaunotas neatliekamās medicīniskās palīdzības telpas;
- iegādātas 20 jaunas operatīvās neatliekamās medicīniskās palīdzības automašīnas, kā rezultātā ātrās medicīniskās palīdzības sniegšanas laiks samazinājies pilsētās līdz 15 min, laukos – līdz 25 min.

Inovāciju sekmēšanai atbalstīta 20 izmēģinājumu modeļu izstrāde.

Uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība:

- atbalstīti 363 uzņēmumi, no tiem 164 ir infrastruktūras investīciju projekti, lai modernizētu ražošanas procesus un produktus saskaņā ar tirgus standartiem un prasībām, 9 – infrastruktūras investīciju projekti koplietošanas iekārtās, 17 – infrastruktūras investīciju projekti sabiedriskās

lietošanas tīklu pieejamības nodrošināšanai. Īpaši atbalstāmajās teritorijās īstenoti 173 infrastruktūras investīciju projekti. Tādējādi privāto investīciju apjoms infrastruktūrā pieaudzis par EUR 141 milj., bet privāto investīciju apjoms infrastruktūrā īpaši atbalstāmajās teritorijās pieaudzis par EUR 12 milj;

- izveidotas/nodrošinātas 2236 darba vietas īpaši atbalstāmajās teritorijās;
- 281 mazais un vidējais uzņēmums saņēmis finansiālo atbalstu ārējo konsultāciju pakalpojumu sniegšanai un pieredzes apmaiņai, bet 81 mazais un vidējais uzņēmums saņēmis finansiālu atbalstu līdzdalībai starptautiskajos gadatirgos un izstādēs EUR 7,1 milj. apjomā;
- piešķirti 212 aizdevumi (t.sk. mikrokredīti) EUR 14 633 869,47 milj. apmērā, 143 aizdevumu garantijas EUR 17 milj. apmērā, veiktas 15 riska kapitāla investīcijas, izveidojot privātā sektora uzņēmējdarbības kapitāla ieguldījumus par EUR 17 milj.

Lietišķās zinātnes attīstība:

- atbalstīti 42 pētniecības projekti 19 pētniecības centros, par 20% pieaugot pētniecības centru īstenoto pētniecības projektu skaitam;
- iegādāti 702 pētniecības aprīkojuma priekšmeti;
- atbalsts sniegts 8 augstas konkurētspējas pētniecības jomās (materiālzinātnes nozare, organiskās sintēzes un biomedicīnas nozare, koksnes pārstrādes tehnoloģijas un mežzinātnes nozare, inženierzinātnes, informācijas tehnoloģiju nozare, astronomijas nozare, vides zinātnes, bioloģijas un ekoloģijasnozares).³³

Eiropas Sociālā fonda projektos sasniegtie rezultāti:

Nodarbinātības veicināšana:

- atbalstīti 152 projekti;
- atbalstu saņēmusi kopumā 50 991 persona, t.sk. bezdarbnieki, darba meklētāji, nodarbinātie, no tām 25 242 personas iekļāvušās darba tirgū pēc apmācības vai pārkvalifikācijas. 52%
- cilvēku saglabājuši darba vietu vismaz 6 mēnešus pēc projekta beigām. Ilgtermiņa bezdarba rādītājs samazinājies par 38% no kopējā bezdarbnieku skaita;

³³ LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds Mantojums” – 13. lpp

- kapacitātes palielināšanas pasākumu ietvaros atbalstītas 19 par darba tirgus attīstību un dzimuma līdztiesības politikas ieviešanu atbildīgās institūcijas, t.sk. 59 Nodarbinātības valsts aģentūras struktūrvienības, 20 Profesionālās karjeras izvēles valsts aģentūras filiāles, 8 Valsts darba inspekcijas struktūrvienības, 24 Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības nozaru arodbiedrības, 15 Latvijas Darba devēju konfederācijas dalīborganizācijas, 556 pašvaldības, 28 konsultatīvās padomes kā sociālās, reģionālās vai vietējās partnerinstitūcijas.

Izglītības un tālākizglītības attīstības atbalsts:

- 148 projektu ietvaros (t.sk. 66 augstākās izglītības projekti, 82 profesionālās izglītības projekti) izstrādātas un uzsāktas īstenot jaunas studiju programmas, tā rezultātā 1 174 studentu
- pabeiguši jaunās vai uzlabotās studiju programmas, bet 4 470 studenti tās turpina;
- 98 projektu ietvaros notikusi pedagogu un akadēmiskā personāla prakse uzņēmumos, 327 pedagogi/augstākās profesionālās izglītības iestāžu akadēmiskā personāla pārstāvji pabeiguši praksi uzņēmumos;
- 54 projektu ietvaros notikusi pedagogu un akadēmiskā personāla apmācība, apmācīti 6 155 pedagogi; 180 projektu ietvaros notikusi studentu mācību prakse, 3 650 vidējās profesionālās izglītības iestāžu un augstākās izglītības iestāžu studenti pabeiguši mācību praksi;
- 5 projektu ietvaros atbalstītas doktorantūras un pēcdoktorantūras studijas, 119 doktoranti tās pabeiguši;
- 8 projektu ietvaros tiek atbalstīta mūžizglītība, no jauna izveidoti 6 mūžizglītības tīkli, apmācīti 570 reģiona valsts iestāžu darbinieki un mūžizglītības koordinatori;
- 38 projektu ietvaros izstrādātas tālākizglītības programmas, tās pabeiguši 1 803 pieaugušie;
- 137 projektu ietvaros nodrošinātas karjeras izvēles un konsultāciju sniegšanas iespējas izglītības iestādēs, tā rezultātā 73 519 skolēnu un studentu piedalījušies karjeras izglītības/
- konsultāciju pasākumos, bet 3 819 pedagogi pabeiguši apmācību karjeras izvēles pakalpojumu un konsultāciju sniegšanā;

- apmācīti 808 sociālie partneri.

Sociālās atstumtības mazināšana:

- atbalstīti 303 projekti, kuru ietvaros apmācīti 800 sociālā darba speciālisti;
- atbalstīti 65 izglītības projekti;
- atbalstīti 36 projekti, kas vērsti uz jauniešiem ar speciālām vajadzībām integrēšanu;
- atbalstīti 29 projekti, kas vērsti uz pedagoģiskās korekcijas programmu izstrādi un ieviešanu, tajos piedalījušies 714 skolēni;
- atbalstu saņēmušas 23 124 personas, no tām 5 399 personas jeb 27% iekļāvušās darba tirgū pēc apmācības vai pārkvalifikācijas saņemšanas;
- 49% cilvēku saglabājuši darba vietu vismaz 6 mēnešus pēc projekta beigām, bet ilgtermiņa
- bezdarba rādītājs samazinājies par 37,9% no kopējā bezdarbnieku skaita.³⁴

Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantijas fonda projektu sasniegtie rezultāti

Lauku teritorijas pārveidošanas un attīstības veicināšana:

- atbalstīti 286 dažādošanas projekti 262 uzņēmumos ar dažādotu darbību;
- uzbūvēti, atjaunoti vai rekonstruēti 351,62 km meliorācijas sistēmu, tādējādi panākot lauksaimniecības zemju ar uzlabotām meliorācijas sistēmām proporcionālu pieaugumu par 3%;
- atbalstīts viens lauksaimnieku un saimniecību pakalpojumu projekts;
- nokaļķoti 1740,53 hektāri skābo augsņu, tādējādi panākot lauksaimniecībā izmantojamo zemju, kur skābās augsnes tiek kaļķotas, skaita proporcionālu pieaugumu par 0,5%;
- 10% no kopējās lauksaimniecības zemju teritorijas attīrītas no milzu latvāņiem.

Mežsaimniecības attīstības atbalsts:

- apmežota 2225,82 hektāri liela platība, tādējādi par 0,16% samazinoties neapstrādātu zemju proporcijai;
- 66,8 hektāru platībā uzlabotas mežaudzes, tādējādi par 0,08% samazinoties zemas kvalitātes mežaudzes proporcijai;

³⁴ LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds Mantojums” – 17. lpp

- ieviesti 411 kvalitatīvas un augstražīgas mežistrādes, meža augsnes sagatavošanas un koksnes pirmapstrādes tehnikas priekšmeti;
- izveidoti un rekonstruēti meža ceļi 8,58 km kopgarumā;
- izveidotas 24 meža īpašnieku apvienības.

Investīciju piesaistei lauksaimniecības uzņēmumos, atbalstu saņēmuši 656 lauksaimniecības uzņēmumi, no tiem rekonstruētas 58 ražošanā nepieciešamās ēkas un būves.

Lauksaimniecības produktu pārstrādes un mārketinga uzlabošanas ietvaros atbalstu saņēmuši 26 pārstrādes uzņēmumi, ieviesta viena iekšējās kvalitātes kontroles un kvalitātes vadības sistēma, tādējādi panākot lauksaimniecības produktu pārstrādes uzņēmumu ar uzlabotu kvalitātes kontroli un kvalitātes vadības sistēmu proporcionālu pieaugumu par 2,05%.

Atbalstu saņēmušas 298 jaunās lauku saimniecības, par 1,3% pieaugot gados jauno lauksaimniecības uzņēmumu īpašnieku īpatsvaram.

Kopumā veiktas 5126 personu apmācības lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 261 649 cilvēkstundu garumā, tādējādi par 10% palielinājies lauksaimniecībā un mežsaimniecībā nodarbināto apmācīto personu īpatsvars.³⁵

Zivsaimniecības vadības finanšu instrumenta projektos sasniegtie rezultāti

Zvejas un akvakultūras produktu apstrādes veicināšana, mārketinga uzlabošana, zvejas ostu aprīkojuma iegāde un akvakultūras attīstība:

- modernizēti 26 zivju ražošanas pārstrādes uzņēmumi;
- modernizēti 38% akvakultūras uzņēmumu;
- modernizētas 4 ostas un atbalstīti 22 akvakultūras uzņēmumi, kā rezultātā atbilstoši ES higiēnas standartiem savu produkciju uzlabojuši 5% uzņēmumu.

Piekrastes zvejniecības attīstība, sociāli ekonomiskos pasākumus īstenošana zvejniecības jomā un finansiālas kompensācijas nodrošināšana zvejas pagaidu pārtraukšanas gadījumos, ražotāju organizācijas atbalstīšana un jaunu noieta tirgu apgūšanas veicināšana:

- atbalstu saņēmuši 196 zvejnieki/zvejas kuģu īpašnieki;

³⁵ LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds Mantojums” – 18. lpp

- veikti 7 mārketinga pasākumi, atbalstītas 2 ražošanas organizācijas, 29 dalībniekiem iesaistoties ražotāju organizācijās.

Zvejas intensitātes sabalansēšana:

- 66 zvejas kuģi nodoti sadalīšanai;
- 9 zvejas kuģi nodoti izmantošanai citiem mērķiem.

Flotes atjaunošanai un zvejas kuģu modernizēšanai atbalstīti 57 zvejniecības kuģi, tādējādi modernizēti 8% zvejas flotes daļas.³⁶

Izanalizējot katra struktūrfonda sasniegtos rezultātus un 1.5. tabulā ilustrētos datus autors secina, ka struktūrfondu projekti var daudz dot dažādu nozaru attīstībai un veicināt Latvijas iedzīvotāju labklājību, bet, lai tas notiktu, ir jābūt daudz ātrākai naudas kustībai, tas ir, naudai ir daudz ātrāk jānonāk pie struktūrfondu īstenotājiem, jo uz 31.12.2007. apstiprinātais finansējums pat ir lielāks kā no struktūrfondu pieejamais, bet pie izpildītājiem ir nonākuši tikai mazliet vairāk par pusi pieejamo līdzekļu no struktūrfondu finansējums, un, ja šis finansējums tiktu apgūts daudz ātrāk, tad arī sasniegtie rezultāti būtu daudz labāki. Sasniegtie rezultāti līdz 2007.gada 31.decembrim norāda uz to, ka ar ES struktūrfondu palīdzību ir iespējams risināt pašreizējās Latvijas ekonomiskās problēmas.

Pētot struktūrfondu nozīmi un katra struktūrfonda prioritātes, autors secina, ka katra struktūrfonda darbības programmas ir ļoti nozīmīgas gan lielajām, gan mazajām Latvijas pašvaldībām, bet kā vissvarīgāko autors izvirza Eiropas Reģionālās attīstības fondu.

³⁶ LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds Mantojums” – 19. lpp

2. EIROPAS REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS FONDA MISIJA, MĒRĶI UN NOZĪME LATVIJAS PAŠVALDĪBĀS

2.1. EIROPAS REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS FONDA ATBALSTS PAŠVALDĪBĀM

ERAF atbalsts izglītības un zinātnes infrastruktūras attīstībai pašvaldībās

Lai izveidotu modernu un atbilstošām tehnoloģijām aprīkotu inovatīvās uzņēmējdarbības, izglītības un lietišķo pētījumu infrastruktūru, kas sekmētu sadarbību starp uzņēmējiem un pētniekiem, kā arī veicinātu inovācijas un tehnoloģiju pārnesi, pašvaldības varēs pretendēt uz ERAF atbalstu Latvijas perspektīvo zinātnes virzienu, kuru cilvēkresursu sagatavošanas bāze un pētnieciskā infrastruktūra ir koncentrēta Rīgā, attīstībai nepieciešamās infrastruktūras – piemērotu laboratoriju korpusu ar attiecīgu aprīkojumu – izbūvei.

Lai uzlabotu izglītības kvalitāti dabaszinātnēs vidējās vispārējās izglītības posmā un radītu priekšnosacījumus valsts attīstībai zinātņu un tehnoloģiju ietilpīgajās nozarēs, pašvaldībām, kas ir vispārējās vidējās izglītības iestādes dibinātājs, tiks piešķirts atbalsts kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšanai.

Papildus pašvaldībām, kas ir vispārējās vidējās izglītības iestādes dibinātājs, tiks piešķirts atbalsts vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizācijai, uzlabojot valstī vidējās izglītības kvalitāti, atbalstot izglītības iestāžu tīkla optimizācijas plānu, kas vērsts uz ekonomisko ilgtspēju un būtisku izglītības kvalitātes standartu paaugstināšanu.

Atbalsts, kas paredzēts vispārējās izglītības iestāžu un speciālās izglītības iestāžu infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošanai, paredz, ka pašvaldības, kas ir vispārējo vidējo vai speciālo izglītības iestāžu dibinātāji, varēs plānot aktivitātes, kas uzlabos mācību vidi izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, kā arī veicinās darba un sadzīves prasmju attīstīšanu izglītojamajiem speciālās izglītības iestādēs.

Lai vecinātu vienlīdzīgas nodarbinātības iespējas, kā arī nodarbinātību un pakalpojumu pieejamību, ERAF ietvaros tiks atbalstīta pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros.

Lai veicinātu vienlīdzīgas nodarbinātības iespējas, nodrošinot bērnu, invalīdu un pensijas vecuma personu alternatīvās aprūpes, sociālo prasmju attīstības, izglītošanas un brīvā laika pavadīšanas iespējas ārpus nacionālas un reģionālas

nozīmes attīstības centriem, tiks piešķirts atbalsts alternatīvās aprūpes pakalpojumu pieejamības attīstībai.

ERAF atbalsts veselības aprūpes infrastruktūrai pašvaldībās

Ģimenes ārstu tīkla attīstībai pašvaldībām, kuru teritorijā atrodas Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra, tiks piešķirts ERAF atbalsts pasākumiem, kas sakārtos ambulatorās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju infrastruktūru, uzlabojot ģimenes ārstu pieejamību pašvaldību teritorijās, tādējādi materiāltehniski nodrošinot un pilnveidojot primārās veselības aprūpes sniedzēju tīklu.

ERAF atbalsts pašvaldību transporta sistēmas attīstībai

ERAF atbalsts tiks piešķirts pašvaldību pilsētu teritoriju satiksmes komforta un drošības sakārtošanai, rekonstrukcijai un pilsētu tranzīta ielu attīstībai valsts galveno vai 1. šķiras autoceļu maršrutos vietās, kur esošā infrastruktūra ir nolietojusies (piemēram, sabrukušie ielu posmi) vai nespēj nodrošināt pieaugošo transporta plūsmu.

Papildus, lai uzlabotu satiksmes drošību apdzīvotās vietās, likvidējot „melnos punktus” jeb satiksmes drošībai bīstamās vietas – ne tikai tās, kur ir liels avāriju un bojā gājušo skaits, bet arī potenciāli bīstamās vietas – tiks atbalstīti dažādi transporta infrastruktūras uzlabošanas un satiksmes organizācijas pasākumi, ar iespējami mazākiem līdzekļiem panākot satiksmes drošības līmeņa uzlabošanu. Piemēram, krustojumu pārbūve un energo efektīva ielu apgaismošana, luksoforu uzstādīšana, gājēju celiņu un gājēju pāreju ierīkošana.

ERAF atbalsts pašvaldību vides infrastruktūras attīstībai

Sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem – pašvaldībām, pašvaldību iestādēm un aģentūrām, kā arī kapitālsabiedrībām, kurām ar pašvaldību noslēgts līgums, apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000, tiks piešķirts ERAF finansējums ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai, lai uzlabotu ūdensapgādes sistēmā piegādātā dzeramā ūdens kvalitāti, samazinātu nepietiekami attīrītu notekūdeņu izplūdi vidē un palielinātu pakalpojumu pieejamību.

Pašvaldības, kuru administratīvajā teritorijā atrodas Natura 2000 teritorija, varēs pretendēt uz ERAF atbalstu antropogēno slodzi samazinošās, izglītojošās un informatīvās infrastruktūras izveidei. Atbalsts paredzēts infrastruktūras izveidei Natura 2000 teritorijās, kurām izstrādāts dabas aizsardzības plāns, lai samazinātu antropogēno slodzi un nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu. Tiks atbalstīta taku (t.sk., laipas, trepes, tiltiņi), labiekārtotu atpūtas vietu, dažādu

informatīvu zīmju un tematisku informācijas stendu izveide un izvietošana dabā, stāvlaukumu (apmeklētāju transportam) izveide, jaunu taku maršrutu izveide, skatu torņu būvniecība, kas nepieciešama Natura 2000 teritorijas antropogēnās slodzes mazināšanai, sabiedrības informēšanai un izglītošanai, kā arī informatīvo stendu izveide par Natura 2000 teritorijām ārpus teritoriju robežām.

Natura 2000 ir Eiropas Savienības dabas daudzveidības saglabāšanai izveidoto aizsargājamo teritoriju tīkls. NATURA 2000 izveidošana ir svarīgākais pavērsiens kāds jebkad aizsākts Eiropā, lai saglabātu visas savvaļā dabiski pastāvošās dzīvnieku sugas un to dzīves vides. Latvijā atrodamas un tiek aizsargātas 20 augu, 20 bezmugurkaulnieku, 5 zīdītāju, 3 rāpuļu, 11 zivju, 70 putnu sugas un 60 biotopu veidi.³⁷

Lai samazinātu plūdu risku teritorijās, kas atbilst Plūdu risku novērtēšanas un pārvaldības nacionālās programmas pirmā plūdu riska vai ārkārtas scenārija 1C kritērijam (pilsētas, kuras apdraud vairāku plūdu cēloņu kombinācija), ERAF atbalsts paredzēts esošo hidrotehnisko būvju rekonstrukcijai, plūdu apdraudēto teritoriju aizsardzībai.

ERAF atbalsts pašvaldību tūrisma infrastruktūras attīstībai

Lai veicinātu nacionālas nozīmes kultūras tūrisma produktu attīstību, nodrošinot starptautiski atzītu Latvijas kultūrvēsturisko vērtību tūrisma infrastruktūras uzlabošanu, pašvaldībām tiks piešķirts atbalsts valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļu daļu atjaunošanai, saglabāšanai un infrastruktūras pielāgošanai tūrisma produkta attīstībai.

Lai veicinātu velosipēdu tūrisma produkta attīstību, ievērojot tūristu drošības un tūrisma resursu ilgtermiņa nodrošināšanas prasības, pašvaldības varēs pretendēt uz atbalstu veloceliņu izbūvei un labiekārtošanai, labiekārtotu atpūtas vietu un velotransporta novietņu izveidošanai, maršruta popularizēšanai un mārketinga pasākumiem.

Lai veicinātu starptautiski konkurētspējīgu un atpazīstamu tūrisma produktu attīstību Latvijā, investējot jaunu tūrisma produktu radīšanā vai esošo kvalitātes būtiskā uzlabošanā, tiks atbalstīti pašvaldību veiktie pasākumi tūrisma produkta izveidošanai nepieciešamās infrastruktūras attīstībai vai piedāvājumā esošā tūrisma

³⁷ www.ldf.lv. Resurss apskatīts 27.11.2009.

produkta infrastruktūras kvalitātes uzlabošanai atbilstoši esošajam un potenciālajam vietējā un starptautiskā tūrisma tirgus pieprasījumam.

ERAF atbalsts pašvaldību kultūras infrastruktūras attīstībai

Pašvaldību institūcijas nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros varēs pretendēt uz ERAF atbalstu daudzfunkcionālu centru izveidei, kas vienlaikus ir piemēroti gan daudzveidīgu profesionālās skatuves mākslas pasākumu īstenošanai (teātris, mūzika, deja u.c.), gan konferenču un kongresu norisei, kā arī izstāžu darbības un citu sabiedriski nozīmīgu kultūras pasākumu īstenošanai. Pašvaldības administratīvajam centram no cita pašvaldības administratīvā centra, kurā ir vai tiek plānots daudzfunkcionālais centrs, jābūt vismaz 75 km attālumā. Atbalsts tiek plānots nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros, kuros ir attīstītas vietējās profesionālās mūzikas dzīves tradīcijas, t.sk., darbojas vismaz divas profesionālās kultūrizglītības iestādes, kā arī profesionāli un pastāvīgi darbojas vismaz viens profesionāls orķestris.

ERAF atbalsts paredzēts arī kultūras mantojuma objektu saglabāšanai, kuriem piemīt augsts sociālekonomiskais potenciāls. Minētais potenciāls piemīt kultūras mantojuma objektiem, kam ir kultūras pieminekļa statuss vai kas atrodas kultūras pieminekļa aizsardzības zonā. Šie objekti saistās ar kopienas kolektīvo atmiņu, un to atjaunošana, uzturēšana un publiskas pieejamības nodrošināšana ir nozīmīga visiem sabiedrības locekļiem, neatkarīgi no to etniskās, sociālās, reliģiskās u.c. piederības. Īpaši atbalstāmi ir tādi kultūras mantojuma objekti, kuros projekta rezultātā tiks sniegti dažādi kultūras pakalpojumi sabiedrībai, nodrošinot savā nozarē nozīmīgu informācijas, metodoloģisko u.c. profesionālo funkciju veikšanu, vienlaikus panākot objekta atpazīstamību un nozīmīguma palielināšanu starptautiskā mērogā.

ERAF atbalsts pašvaldību mājokļu energoefektivitātes uzlabošanai

Lai palielinātu pašvaldības sociālā dzīvojamā fonda energoefektivitāti, vienlaikus ceļot tā kvalitāti un ilgtspēju un nodrošinot sociāli mazaizsargātas personu grupas ar adekvātu mājokli, ERAF atbalstīs ēkas galveno daļu siltināšanu saskaņā ar energoaudita ieteikumiem (jumts, fasāde, logi, durvis, pagrabs), nodrošinot arī papildu atjaunošanas darbus (trepju telpas, koridori, ieejas), kā arī ēkas rekonstrukciju, nemainot tās funkciju. Tāpat atjaunošanā varēs tikt ietvertas ēkas tehniskās instalācijas (ūdens apgāde, notekūdeņu sistēmas, elektrības un ugunsdrošības instalācijas, ventilācijas un atkritumu sistēmas, utt.).

ERAF atbalsts vides aizsardzības infrastruktūrai pašvaldībās

Pašvaldības, pašvaldību iestādes, kas ir ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji, varēs pretendēt uz atbalstu ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai aglomerācijas ar cilvēku ekvivalentu, kas lielāks par 2000, lai uzlabotu ūdensapgādes sistēmā padotā dzeramā ūdens kvalitāti, samazinātu nepietiekami attīrītu notekūdeņu izplūdi vidē un palielinātu pakalpojumu pieejamību. Netiks atbalstīta lietus ūdeņu kanalizācijas būvniecība vai rekonstrukcija, kā arī ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve nākotnē plānotās apbūves teritorijās.

Lai samazinātu negatīvo ietekmi uz vidi, ko rada atkritumi un vides aizsardzības prasībām neatbilstošās izgāztuves, pašvaldības, kas atbildīgas par radīto piesārņojumu vai kuru teritorijā atrodas atkritumu izgāztuve, kas iekļauta re kultivējamo izgāztuvju sarakstā, varēs pretendēt uz atbalstu normatīvo aktu prasībām neatbilstošo sadzīves atkritumu izgāztuvju kopējās atkritumu apglabāšanas zonas rekultivācijai, t.i., darbībām, kas tieši saistītas ar izgāztuves rekultivāciju, kā arī varēs pretendēt uz atbalstu pēc rekultivācijas monitoringa veikšanai nepieciešamā aprīkojuma ierīkošanai.

ERAF atbalsts enerģētikai pašvaldībās

Lai paaugstinātu siltumenerģijas ražošanas efektivitāti, lai samazinātu siltumenerģijas zudumus pārvades un sadales sistēmās un lai sekmētu importēto fosilo kurināmā veidu aizvietošanu ar atjaunojamajiem vai cita veida vietējiem kurināmajiem, ERAF atbalsts tiks piešķirts siltuma avotu rekonstrukcijai ar mērķi paaugstināt to efektivitāti vai mazināt ietekmi uz vidi, vai aizvietot importēto fosilo kurināmo ar atjaunojamo vai cita veida vietējo kurināmo un siltumtīklu rekonstrukcija ar mērķi samazināt siltumenerģijas vai siltumnesēja zudumus.

ERAF atbalsts elektronisko pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstībai pašvaldībās

Lai paaugstinātu piekļuves iespējas internetam pēc iespējas plašākām sabiedrības grupām, veicinot piekļuvi publiskās pārvaldes un komercsabiedrību piedāvātajiem elektroniskajiem u.c. pakalpojumiem un informācijai, lai veicinātu iedzīvotāju iekļaušanos sabiedrības sociālajos, ekonomiskajos un kultūras procesos un uzlabotu viņu dzīves kvalitāti, ERAF atbalsts tiks piešķirts interneta pieejamības un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju sniegto iespēju paaugstināšanai plānošanas reģionos, galvenokārt izveidojot jaunus publiskos interneta pieejas punktus.

ERAF atbalsts ilgtspējīgai pilsētvides un pilsētas reģionu attīstībai

Lai nodrošinātu noteiktu nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru (pilsētu) izaugsmi, sniedzot atbalstu projektu īstenošanai pilsētvides un pilsētas reģionu konkurētspējas, sasniedzamības/pieejamības un pievilcības faktoru attīstībai saskaņā ar integrētām pašvaldību attīstības programmām, ERAF atbalsts tiks piešķirts pašvaldību investīcijām pilsētvides atjaunošanai, pilsētu konkurētspējas celšanai un pilsētu kopienas attīstībai, tādā veidā uzlabojot pilsētu pievilcīgumu, sekmējot uzņēmējdarbības un tehnoloģiju attīstību, uzlabojot pakalpojumu pieejamību un sasniedzamību, kā arī nodrošinot vienādas iespējas visām iedzīvotāju grupām.³⁸

Autors ir uzskatījis pašvaldību iespējas apgūt ERAF līdzekļus 2007. -2013. plānošanas periodā trešajā darbības programmā „Infrastruktūra un pakalpojumi”, kuras ietvaros ietilpst arī projekts, kas tiks izpēģināts darba turpinājumā. Ar šo uzskaitījumu autors norāda uz to, cik Latvijas pašvaldībām ir lielas iespējas piesaistīt ERAF līdzekļus visdažādākajās nozarēs. Lai pašvaldības varētu piesaistīt ERAF līdzekļus ir nepieciešams līdzfinansējums, ko autors uzskata par lielu problēmu ES fondu apgūvē. Pēc autora domām, lai risinātu šo problēmu, pašvaldību vadītājiem būtu jāpārskata savu pašvaldību attīstības stratēģijas un tās maksimāli jāpielāgo ES fondu finansētajām aktivitātēm, kā arī budžetā būtu jāmeklē pozīcijas, kurās nav vajadzības tērēt tik lielus naudas līdzekļus, lai tos varētu piesaistīt ES fondu apgūvē.

2.2. ERAF struktūrfondu līdzfinansētie un realizētie projekti pašvaldībās

„DALĪTO BIOLOĢISKI NOĀRDĀMO ATKRITUMU VĀKŠANAS PUNKTA IZVEIDE UN NEPIECIEŠAMĀ APRĪKOJUMA IEGĀDE LIMBAŽOS”

Projektu finansē:

Eiropas Reģionālais attīstības fonds, Latvijas Republikas valsts, Valsts budžeta ietvaros un Limbažu pilsētas dome³⁹.

Projekta kopējais finansējums	143697,48 LVL
Tai skaitā:	
Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansējums	107773,11 LVL
Valsts budžeta finansējums	10777,31 LVL

³⁸ www.vraa.gov.lv. Resurss apskatīts 27.10.2009.

³⁹ www.limbazi.lv Resurss apskatīts 22.12.2009.

Projekts atbilst Vienotā programmdokumenta (VPD)⁴⁰:

- 1.prioritātei „Ilgtspējīgas attīstības veicināšana”
- 1.1.pasākumam „Vides infrastruktūras uzlabošana un tūrisma veicināšana”
- 1.1.2. aktivitātei „Dalītās atkritumu vākšanas punkta izveide”

Projekta vispārējais mērķis ir uzlabot dzīves vidi un vides stāvokli Limbažu pilsētā nodrošinot sanitāro tīrību pilsētā, zaļo sadzīves atkritumu apsaimniekošanu, savākšanas un izvešanas kontroli.

Projekta tiešais mērķis ir izveidot Limbažu pilsētā dalītās bioloģiski noārdāmo atkritumu vākšanas punktu ar nepieciešamo aprīkojumu.

Projektā paredzēts dalīto, bioloģiskie noārdāmo atkritumu (zaļo atkritumu, lapu, koksnes pelnu, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu) savākšanu; atkritumu konteineru uzstādīšana (daudzums 4gab, tilpums~ 1m3) laukuma ierīkošanu ar asfaltbetona vai ekvivalenta seguma izveidošanu; laukuma iežogojumu ar gājējiem un autotransportam paredzētu vārtu ierīkošanu; elektroapgādes ierīkošanu, paredzot āra apgaismojumu un elektroapgādi palīgtelpas apgaismojuma nodrošināšanai un elektrotehnikai; sauszemes ūdens savākšanas un novadīšanas sistēmas izveidi darbiniekiem paredzētas palīgtelpas un pārvietojamās tualetes ierīkošanu.

Tiešā mērķauditorija, uz kuru orientēts projekts ir Limbažu pilsētas dome ir Limbažu pilsētas iedzīvotāji, netiešā mērķauditorija ir pilsētas apmeklētāji, tūristi. Limbažu pilsētas pašvaldība nodrošinās savu autonomo funkciju, lai nodrošinātu sanitāro tīrību pilsētā, realizētu zaļo atkritumu apsaimniekošanu, savākšanas un izvešanas kontroli.

Nekontrolēta atkritumu izmešana mežos rada nopietnu draudu videi, tādēļ autors uzskata, ka šī projekta realizēšana ir vienlīdz nozīmīga gan Limbažu pilsētas iedzīvotājiem, gan videi. Jo ikviens no cilvēks vēlas dzīvot sakoptā un tīrā vidē, un šī bioloģiski noārdāmo punktu izveide ir tikai viens solis ceļā uz apkārtnes uzlabošanu.

Projekta īstenošanas laiks

Projekta realizācija uzsākta 2007.gada februārī. Ekspultācijā nodots 29.07.08⁴¹

⁴⁰ www.limbazi.lv Resurss apskatīts 22.12.2009.

⁴¹ www.limbazi.lv Resurss apskatīts 23.12.2009.

„GĀJĒJU UN VELOBRAUCĒJU KUSTĪBAS DROŠĪBAS NODROŠINĀŠANA POSMĀ NO CĒSU IELAS LĪDZ KR. BARONA IELAI IZBŪVĒJOT GĀJĒJU UN VELOBRAUCĒJU CELIŅU”

Projektu finansē:

Eiropas Reģionālais attīstības fonds, Latvijas Republikas valsts, Valsts budžeta ietvaros un Rīgas pilsētas dome⁴².

Projekta kopējais finansējums	61626,5LVL
-------------------------------	------------

Tai skaitā:

Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansējums	38288,- LVL
--	-------------

Valsts budžeta finansējums	2690,- LVL
----------------------------	------------

Rīgas pilsētas domes finansējums	20648,51LVL
----------------------------------	-------------

Projekta tiešais mērķis ir nodrošināt gājēju un velobraucēju kustību izbūvējot gājēju un velobraucēju celiņu posmā no Cēsu ielas līdz Krišjāņa Barona ielai.

Projektā paredzēts izbūvēt apvienoto gājēju- velobraucēju celiņu ar kopējo garumu- 1.37 kilometrs. Projekta rezultātā tiek nodrošināta droša un brīva mazāk aizsargāto ceļu satiksmes dalībnieku (gājēju un velobraucēju) pārvietošanās no Cēsu ielas virzienā uz Kr. Barona ielu.

Tiešā mērķauditorija, uz kuru orientēts projekts ir Rīgas pilsētas iedzīvotāji, netiešā mērķauditorija ir pilsētas apmeklētāji, tūristi.

Šī velobraucēju celiņa izveide viennozīmīgi ir attīstījusi drošas atpūtas iespējas Rīgas. Projekta realizācija ir palielinājusi velobraucēju skaitu.

Projekta īstenošanas laiks

Projekta realizācija uzsākta 2007.gada jūlijā, realizēts 2007.gada decembrī⁴³.

⁴² www.riga.lv Resurss apskatīts 26.12.2009.

⁴³ www.riga.lv Resurss apskatīts 28.12.2009.

„LIELEZERA DABAS TAKAS IZBŪVE”

Projektu finansē:

Eiropas Reģionālais attīstības fonds un Limbažu pilsētas dome⁴⁴.

Projekta kopējais finansējums	375000,-LVL
Tai skaitā:	
Eiropas Reģionālā attīstības fonda finansējums	321450,- LVL
Limbažu pilsētas domes finansējums	53550,-LVL

Projekta tiešais mērķis ir uzlabot dzīves vidi un vides stāvokli Limbažu pilsētā, kā arī attīstīt brīvā laika pavadīšanas iespējas Limbažu iedzīvotājiem un pilsētas apmeklētājiem.

Šajā projektā īpaša uzmanība tika vērsta uz jauniešu sportisko aktivitāšu veicināšanu, intereses palielināšanu par veselīgu un sportisku dzīvesveidu.

Projektā paredzēt izbūvēt Lielzera dabas taku 3,6 km kopgarumā, izbūvēt 3 atpūtas/piknika vietas ar galdiem, krēsliem, atkritumu urnām, tualetēm, uzbūvēt putnu novērošanas skatu torni, izveidot 3 piebraucamos ceļus, izbūvēt sporta un atpūtas vietu ar bērnu spēļlaukumu pie pludmales, izgatavot un uzstādīt ceļa zīmes un septiņus informācijas plakātus.

Projekta mērķauditorija ir Limbažu pilsētas iedzīvotāji un pilsētas apmeklētāji.

Ejot pa taku, virzienā no Jaunatnes parka puses uz ezermalu, 9 vietās ir izvietotas koka skulptūras. Pirms pāris gadiem pilsētas bērni rakstīja leģendas par tematu, kas varētu būt noticis katrā no šīm 9 vietām. Pēc sarakstītajām leģendām tapa skices un vēlāk Rīgas amatniecības skolas audzēkņu veidotās koka skulptūras. Bet pats galvenais ir tas, ka Limbažos ir par vienu skaistu un sakoptu vietu vairāk, kur ir dažādas iespējas atpūsties gan bērniem, gan viņu vecākiem.

Projekta īstenošanas laiks

2006.g 15.jūnijs - 2007.gada 30.maijs⁴⁵

⁴⁴ www.limbazi.lv Resurss apskatīts 27.12.2009.

⁴⁵ www.limbazi.lv Resurss apskatīts 28.12.2009.

2.3 EIROPAS REĢIONĀLĀ ATTĪSTĪBAS FONDA PROJEKTA „X” MISIJA UN MĒRĶI

ERAF apskatāmais projekts tiek īstenots 2007.- 2013. plānošanas perioda trešās darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” 3.4. prioritātes „Kvalitatīvas vides dzīvei un ekonomiskai aktivitātei nodrošināšana” 3.4.4. pasākuma „Mājokļa energoefektivitāte” 3.4.4.2. aktivitātes „Sociālo dzīvojamo māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi” ietvaros.

Projekta iesniedzējiem ir jānosaka projekta mērķi.

Šī projekta vispārīgais mērķis ir veicināt mājokļu pieejamību, to ilgtspēju, efektivitāti un mazināt sociālo spriedzi pašvaldības teritorijā, investējot mājokļu atjaunošanas, energoefektivitātes un komunikāciju izveidošanas pasākumos.

Projekta specifiskais mērķis ir paaugstināt sociālā dzīvojamā fonda energoefektivitāti, vienlaikus ceļot tā kvalitāti un ilgtspēju, kā arī nodrošinot sociāli mazaizsargātas personu grupas ar adekvātu mājokli.

Projekta aktivitātes paredz pašvaldības sociālās dzīvojamās mājas galveno daļu siltināšanu saskaņā ar izstrādātā energoaudita, kas ir neatņemama šī projekta sastāvdaļa, ieteikumiem- jumts, fasāde, logi, durvis, pagrabs. Projekta aktivitātes un mērķu sasniegšana sekmēs pašvaldības līdzekļu optimizāciju ilgtermiņā, samazinot komunālo maksājumu segšanai nepieciešamos izdevumus.

Autors uzskata, ka projekta mērķi ir izteikti ļoti skaidri un saprotami, kas norāda uz to, ka pašvaldībām nav vienaldzīgi maznodrošināto cilvēku dzīves apstākļi. Turklāt ar šī projekta palīdzību pašvaldībai būs iespējams samazināt uzturēšanas izdevums, kas šajos ekonomiski grūtajos laikos ir ļoti pozitīvs aspekts. Samazinot šos izdevumus, pašvaldībai parādīsies brīvi naudas līdzekļi, kurus, piemēram, var novirzīt jaunu ES struktūrfondu projektu apguvē. Autors secina, ka, jo vairāk pašvaldības spēš piesaistīt ES struktūrfondu līdzekļus, jo lielāka iespēja ir ietaupīt un investēt citos pašvaldībai svarīgos pasākumos, nepalielinot kopējos izdevumus, kas paredzēti tās budžetā. Vienlaikus izveidosies jaunas darba vietas un palielināsies pašvaldības un valsts nodokļu ieņēmumi.

Projekta nepieciešamība

Eiropas Padomes 2002.gada 16. decembra direktīva 2002/91/EC par ēku energoefektivitāti norāda nepieciešamību paaugstināt energoefektivitāti un

alternatīvās enerģijas izmantošanu un vienlaicīgi nosaka, ka ir jāveicina Eiropas un tās reģionu kā pievilcīgas vietas, kur investēt līdzekļus, strādāt un dzīvot visiem sabiedrības locekļiem, attīstību, ar to saprot nepieciešamību pievērst uzmanību sakoptai dzīves telpai, kas sevī ietver arī mājokli. Tiek akcentēta sociālā atbalsta nodrošināšana sociāli mazaizsargāto iedzīvotāju grupām.

Sociālie mājokļi tiek veidoti saskaņā ar likumu „Par sociālajiem dzīvokļiem un sociālajām dzīvojamām mājām” un paredzēti iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem. Līdz 2007. gada 1. jūlijam 12 dzīvojamām mājām Rīgā ar pašvaldības lēmumu tika noteikts sociālās dzīvojamās mājas statuss. Projekta „X” ietvaros atjaunojamā sociālā ēkā ir 156 dzīvokļi, kuros dzīvo 160 cilvēki, no kuriem 126 ir pensionāri.

Ņemot vērā, ieņēmumi no sociālo mājokļu izīrēšanas ir pārāk mazi un par tiem nav iespējams kaut daļēji finansēt energoefektivitātes un komunikāciju izveides pasākumus, līdz šim būtiski siltuma noturības paaugstināšanas un energoresursu taupīšanas pasākumi nav veikti.

Neatbilstošā ēkas siltuma energoefektivitāte nenodrošina pieņemamu dzīves vides kvalitāti sociālā mājokļa iedzīvotājiem, tādēļ nepieciešams veikt energoefektivitātes celšanas pasākumus atbilstoši energoauditā norādītajiem pasākumiem.

Atjaunojot sociālo dzīvojamo fondu un veicot tajā energoefektivitātes pasākumus, tiktu paaugstināta iedzīvotāju dzīves kvalitāte, samazināti pašvaldības izdevumi par sociālās dzīvojamās mājas uzturēšanu, tas, savukārt, sekmētu vides kvalitātes paaugstināšanos un resursu ekonomiju.

Projekta tiešā mērķa auditorija, kas gūs labumu no veicamo aktivitāšu īstenošanas, ir sociālās dzīvojamās mājas 160 iedzīvotāji, kuriem tiks nodrošināti normatīviem aktiem atbilstoši dzīves apstākļi. Arī finanšu līdzekļu ietaupījums ir novērtējams, kā tiešās mērķa grupas dalībnieku ieguvums.

Netiešu ietekmi projekta īstenošana atstās uz apkārtējiem iedzīvotājiem kā kvalitatīvas dzīves vides piemērs, kā arī pārējiem pašvaldības iedzīvotājiem, jo tiks samazināti resursu izdevumi.

Pēc autora domām ir būtiski sniegt informāciju par to, kādēļ šāds projekts ir nepieciešams, jo tiek norādīts uz to, kādas problēmas tiks atrisinātas piesaistot ERAF līdzekļus, kas būs ieguvēji no šāda projekta īstenošanas. Autors uzskata, ka ieguvēji ar šāda projekta īstenošanu nebūs tikai projekta nepieciešamības aprakstā uzskaitītie, jo no projekta labumu gūs gan projektētāji, gan celtniecības darbu veicēji, gan

nepieciešamo materiālu piegādātāji, kas ir liels ieguvums šiem uzņēmējiem. Ieguvēji no šāda projekta ir arī valsts un pašvaldības, jo par cilvēkiem, kas nodarbināti šajā projektā, tiks maksāti nodokļi.

Problēmu risinājumu apraksts

Līdz šim veiktie siltuma energoefektivitātes celšanas pasākumi ir mērķēti uz iekšējās apkures sistēmas efektivitātes celšanu, taču iegūtie rezultāti nevar tikt pilnībā izmantoti, ja ēkas norobežojošās konstrukcijas (bēniņi, fasāde, pagrabs) ir neatbilstošā stāvoklī un rada papildus siltuma zudumus. Tādēļ projekta ietvaros veikt ēkas energoefektivitātes celšanas pasākumus- samazināt ēkas nesošo konstrukciju siltuma zudumus līdz atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām vērtībām.

Saskaņā ar izstrādāto energoauditu, lielākie siltuma zudumi rodas caur bēniņu pārsegumu, taču, lai sasniegtu pilnvērtīgu energoefektivitātes līmeni, nepieciešams veikt arī citu lielākus un salīdzinoši dārgākus (fasādes un pagraba sienu siltināšana, logu nomaiņa) un attiecīgi lētākus pasākumus (bēniņu lūku siltuma izolēšana, temperatūras samazināšana dzīvošanai neizmantojamās telpās u.c.).

Apvienojot jau iepriekš veiktos darbus, kas cēluši ēkas energoefektivitāti, ar projektā plānotajiem siltuma zudumu novēršanas pasākumiem, tiktu panākts maksimāli efektīvs rezultāts pilnīgai ēkas siltuma noturības celšanai.

Dzīvokļos šobrīd ir uzstādīti termo regulatori, taču nav uzstādīti individuālie siltumenerģijas skaitītāji. Pašlaik ir konstatēti gadījumi, kad iedzīvotāji apkures sezonas laikā ventilācijas un termoregulācijas nolūkos ver vaļā logus, kas no energoefektivitātes viedokļa ir nepieņemami. Lai gan veiktajā energoauditā kā viena no veicamajām aktivitātēm ir noteikta individuālo siltumenerģijas skaitītāju uzstādīšana, finanšu līdzekļu ekonomijas nolūkā šī aktivitāte tiks aizstāta ar izglītojošu pasākumu kopumu par energoefektivitātes nodrošināšanu mājas iedzīvotājiem. Tā kā izglītošanas pasākumi nav paredzēti energoauditā, tad tie netiek iekļauti projekta ietvaros īstenojamās aktivitātēs.

Problēmas risinājuma raksts, pēc autora domām, skaidri nosaka to, kā tiks atrisinātas konstatētās problēmas, kā arī tiek iezīmēts tas, ka visām paredzētajām aktivitātēm nepietiek finanšu līdzekļu, bet, pēc autora domām, pozitīvais aspekts ir tāds, ka tiek dota alternatīva tam, kā veikt tās aktivitātes, kurām nepietiek naudas līdzekļu.

2.1. tabulā autors ilustrēs projekta ietvaros veicamās aktivitātes projekta ietvaros un sasniedzamos rezultātus, lai sasniegtu projektā noteiktos mērķus.

Projekta „X” ietvaros veicamās aktivitātes pašvaldībā 2009.gadā⁴⁶

Aktivitātes Nr.	Projekta aktivitātes nosaukums	Rezultāts
1.	Iepirkuma veikšana	Veikts iepirkums
2.	Tehniskā būvprojekta izstrāde un saskaņošana, t.sk. būvuzraudzība un autoruzraudzība	Izstrādāts un saskaņots tehniskais būvprojekts
3.	Ēkas renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana	Veikta ēkas energoefektivitātes palielināšana

1. Iepirkumu veikšana

Aktivitātes uzdevums ir veikt kvalitatīvas iepirkuma procedūras un nodrošināt būvsabiedrības izvēli, kas ir pietiekoši kvalificēta tehniskā projekta izstrādei un nepieciešamo darbu veikšanai.

Aktivitātes ietvaros tiks organizēti divi iepirkumi, sagatavota visa abu iepirkumu veikšanai nepieciešamā dokumentācija, organizēti konkursi un noteikti to uzvarētāji. Pirms iepirkuma procedūras veikšanas tā tiks saskaņota ar Būvniecības, enerģētikas un mājokļu valsts aģentūru atbilstoši 2008.gada 15. janvāra Ministru kabineta noteikumu Nr. 28 „Noteikumi par darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.4.4.2 aktivitāti „Sociālo dzīvojamo māju siltuma noturības uzlabošanas pasākumi”” prasībām. Viena konkursa rezultātā ar izvēlēto būvniecības sabiedrību tiks slēgts līgums par tehniskā būvprojekta izstrādi. Otra konkursa rezultātā tiks noslēgts līgums par renovācijas darbu veikšanu.

Lai sekmētu saimnieciski izdevīgāku piedāvājumu saņemšanu, kā arī paplašinātu potenciālo darba veicēju konkurenci, iepirkums par katru no pakalpojumiem tiks veidots atsevišķi atbilstoši LR normatīvo aktu prasībām.

2. Tehnisko būvprojektu izstrāde un saskaņošana

Galvenais uzdevums aktivitātes ietvaros ir sagatavot kvalitatīvu tehnisko būvprojektu sociālās dzīvojamās mājas rekonstrukcijas veikšanai, ņemot vērā energoauditā definētos pasākumus. Iepirkuma konkursa rezultātā noteiktais uzņēmums veiks dokumentācijas sagatavošanu un tās saskaņošanu ar atbildīgajām

⁴⁶ Autora veidota tabula pēc Rīgas pašvaldības nepublicētiem materiāliem

institūcijām. Tehniskā būvprojekta izstrādes izmaksās ietilpst arī būvuzraudzība un autoruzraudzība.

3. Ēkas renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana

Aktivitātes uzdevums ir ēkas renovācijas veikšana saskaņā ar tehnisko projektu, kā rezultātā tiks paaugstināta to energoefektivitāte un nodrošināta izmaksu optimizācija.

Sociālās dzīvojamā ēkā tiks īstenoti siltināšanas pasākumi energoefektivitātes paaugstināšanai un izmaksu optimizācijai- līdzekļu ekonomiskam izlietojumam. Tiks veikta logu un durvju nomaiņa, panākot to atbilstību mūsdienu prasībām. Līdz ar logu un durvju nomaiņu tiks veikta arī fasādes sienu, pamata sienu un bēniņu pārseguma siltināšana, nodrošinot augstu ēkas energoefektivitāti.

2.2. tabula

Projekta „X” īstenošanas laiks pašvaldībā 2009.gadā pa ceturkšņiem⁴⁷

Veicamās aktivitātes Nr.	2009. gads			
	1.	2.	3.	4.
1. Iepirkuma veikšana	X	X	X	
2. Tehniskā būvprojekta izstrāde un saskaņošana, t.sk. būvuzraudzība un autoruzraudzība	X	X		
3. Ēkas renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana			X	X

2.2. tabulā autors ilustrējis katras aktivitātes īstenošanas laiku pa ceturkšņiem.

1. Iepirkuma veikšana

2009. gada 1. ceturksnī veikts iepirkums par tehniskā būvprojekta izstrādi un saskaņošanu, savukārt 2. un 3. ceturksnī tiks veikts iepirkums par renovācijas darbu veikšanu.

2. Tehniskā būvprojekta izstrāde un saskaņošana, t.sk. būvuzraudzība un autoruzraudzība

Šīs projekta aktivitātes īstenošanas laiks ir paredzēts 2009.gada 1. un 2. ceturksnis.

⁴⁷ Autora veidota tabula pēc Rīgas pašvaldības nepublicētajiem materiāliem

3. Ēkas renovācija un energoefektivitātes paaugstināšana

Šīs projekta aktivitātes īstenošanas laiks ir paredzēts 2009.gada 3. un 4. ceturksnis.

2.1. tabula un 2.2. tabula ir savstarpēji viena otru papildinošas tabulas, jo 2.1. tabula ilustrē to, kādas aktivitātes ir veicamas, savukārt tabula 2.2. nosaka to, kādā laika periodā katra no aktivitātēm ir paveicama. Pēc autora domām aktivitātes projektā ir pats svarīgākais rādītājs tam, ar kādiem līdzekļiem tiks sasniegti izvirzītie mērķi un risinātas konstatētās problēmas. Tāpat autoram šķiet svarīgi tas, ka katrai aktivitātei tiek noteikts konkrēts laiks tās veikšanai, jo tādā veidā pašvaldība nodrošinās pret papildus izdevumiem, kas saistīti ar nesavlaicīgu darba pabeigšanu, jo tos sedz darbu izpildītājs. Pēc autora domām pirmo divu aktivitāšu veikšanas noteiktais laiks ir ilgs, kas liecina par to, ka šo pirmo divu aktivitāšu veikšana ir smagnējs un grūts birokrātisks process, līdz ar to autors secina, ka projekta īstenošanu varētu veikt daudz ātrāk, ja Latvijā tiktu samazināts birokrātiskais slogs.

Valsts stratēģiskais ietvardokumentā, kurš nosaka ES fondu apguves stratēģiju 2007.-2013. gadam, ir izvirzītas sešas horizontālās prioritātes:

- Makroekonomiskā stabilitāte;
- Vienlīdzīgas iespējas;
- Informācijas sabiedrība;
- Ilgtspējīga attīstība;
- Teritorijas līdzsvarota attīstība un Rīgas starptautiskā konkurētspēja.

Visu trīs darbības programmu papildinājumos katra pasākuma apraksta beigās ir minēta aktivitāšu saskaņa ar horizontālajām prioritātēm, kas var kalpot kā ierosmes avots katra individuālā projekta iesnieguma aizpildīšanai.⁴⁸

Saskaņā ar trešās darbības programmas papildinājumu aktivitātes 3.4.4.2. projektos ir jānorāda projekta ietekmi uz prioritāti „vienādas iespējas” un prioritāti „ilgtspējīga attīstība”.

Latvijā ES fondu kontekstā jēdziens „vienādas iespējas” ietver dzimumu līdztiesības, invaliditātes un novecošanās aspektus kā mūsu sabiedrībā tās locekļus visvairāk ietekmējošos faktoros.

Horizontālās prioritātes „Vienādas iespējas” mērķis ir radīt visiem sabiedrības locekļiem, neatkarīgi no dzimuma, vecuma un invaliditātes, vienlīdzīgas iespējas

⁴⁸ www.vraa.gov.lv. Resurss apskatīts 13.11.2009.

iesaistīties ES fondu līdzfinansēto projektu aktivitātēs gan kā finansējuma saņēmējam, gan kā aktivitāšu gala labuma guvējam.

ES fondu kontekstā ilgtspējīga attīstība tiek aplūkota kā vides aizsardzība. Dabas resursu saprātīga izmantošana un vides saglabāšana nākamajām paaudzēm ir priekšnoteikums valsts izaugsmei. Tādēļ arī struktūrfondu īstenošanā jāievēro nepieciešamība saskaņot ekonomisko izaugsmi un dabas resursu izmantošanu, lai tautsaimniecības un sociālie panākumi netiktu gūti uz dabas resursu pārmērīgas izmantošanas un vides kvalitātes pasliktināšanas rēķina. Lai to nodrošinātu, projektu ieviešanas gaitā jāveic ietekmes uz vidi novērtējums visām nozīmīgākajām investīcijām infrastruktūrā, jāveicina videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešana, vides standartu ieviešana ražošanā, kā arī inovācijas vides jomā.

ES fondu kontekstā horizontālai prioritātei "Ilgtspējīga attīstība" tiek noteikti sekojoši mērķi:

- vides piesārņojuma samazināšana un kontrole;
- kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana;
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;
- dabas un energoresursu racionāla izmantošana;
- draudu novēršana iedzīvotāju veselībai;
- vides apziņas paaugstināšana.⁴⁹

Projekta ietekme uz prioritāti „vienādas iespējas”

Saskaņā ar „Nacionālo ziņojumu par sociālās aizsardzības un sociālās iekļaušanas stratēģiju 2006. – 2008. gadam” sociālo ēku iedzīvotāju lielākā daļa pieskaitāmi pie nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām. Savukārt, Labklājības ministrijas izstrādātajās vadlīnijās par ES fondu projektu iesniegumu iesniedzējiem par horizontālās prioritātes „Vienādas iespējas” ievērošanu ES fondu projektos noteikts, ka aktivitātes, kas vērstas uz šīm Nacionālajā ziņojumā minētajām iedzīvotāju grupām, ir uzskatāmas par horizontālo politiku „Vienādas iespējas” veicinošām aktivitātēm. Tādējādi projekta ietvaros veicamās darbības jau pēc būtības ir vērstas uz horizontālās politikas mērķu sasniegšanu, jo projekta rezultātā tiks samazināti sociāli neaizsargāto iedzīvotāju komunālie maksājumi, tādā veidā uzlabojot to ekonomisko situāciju

⁴⁹ www.vraa.gov.lv. Resurss apskatīts 23.10.2009.

Papildus tam, projektā var tikt identificētas atsevišķas aktivitātes, kas radīs papildu pozitīvu iespaidu uz „vienādu iespēju” nodrošināšanu. Piemēram, veicot ēkas ārdurvju remontu tiks uzstādīti automātiskie aizvērēji, kas atvieglos durvju atvēršanu un aizvēršanu cilvēkiem ar kustību traucējumiem un pensijas vecuma iedzīvotājiem, kuriem masīva durvju virināšana ir fiziski ļoti nogurdinoša. Individuālie siltumskaitītāji tiks uzstādīti ērti pieejamās vietās, līdz ar to cilvēkiem ar kustību traucējumiem neradīsies grūtības tiem piekļūt.

Projekta ietekme uz prioritāti „ilgtspējīga attīstība”

Visas pasākuma aktivitātes un apakš aktivitātes ir vērstas uz dabas energoresursu racionālu izmantošanu un vides piesārņojuma samazināšanu, nodrošinot kvalitatīvu dzīves un novēršot draudus iedzīvotāju veselībai. Visas ir specifiskas aktivitātes uz teritorijas ilgtspējīgu attīstību.

Saskaņā ar izstrādātā energoaudita rezultātiem un veicamajiem energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem, sagaidāmais ietaupījums sastāda 250 megavattstundas gadā (MWh/ gadā), jeb 35.1 % no patreizējā ēkas patēriņa.

Energoaudits identificē trīs pasākumu grupas atkarībā no nepieciešamajām investīcijām un atmaksāšanās perioda – prioritārā (durvju un bēniņu lūku remonts, neapdzīvoto telpu temperatūras samazināšana), nepieciešamā (bēniņu pārseguma siltināšana) un vēlamā (norobežojošo konstrukciju energoefektivitātes palielināšana, logu nomaiņa). Tikai visu šo darbību veikšana sekmēs noteiktā mērķa sasniegšanu.

Saskaņā ar 2008. gada apkures sezonas tarifu – 37.23 LVL par MWh , paredzamais ietaupījums 250 MWh/gadā atbilst 9307. 50 LVL gadā.

Pēc autora domām horizontālās prioritātes var uzskatīt par papildus mērķiem, kas ir jāsasniedz, īstenojot projektu. Horizontālā prioritāte „Vienādas iespējas” norāda uz to, ka projektā ir padomāts par sociālās mājas iedzīvotājiem, kuriem ir kustību traucējumi un pensijas vecuma cilvēkiem, jo, nomainot parastās ārdurvis uz automātiskajām ārdurvīm, šiem cilvēkiem vairs nebūs jālūdz citu palīdzība, lai izkļūtu un iekļūtu ēkā, kas pēc autora domām varētu celt šo iedzīvotāju pašapziņu.

Horizontālā prioritāte „Ilgtspējīga attīstība” norāda uz to, ka ar projekta palīdzību ilgtermiņā varēs samazināt patērētos energoresursus un līdz ar to arī komunālos maksājumus, kas ir ļoti svarīgs aspekts, jo tā tiks sasniegts mērķis „dabas un energoresursu racionāla izmantošana” un samazināti ēkas uzturēšanas izdevumi.

Pēc autora domām pati svarīgākā lieta, lai varētu īstenot izvirzītos mērķus, ir naudas līdzekļi. 2.3. tabulā autors ilustrēs projektam pieejamos naudas līdzekļus un to finansēšanas avotus.

2.3. tabula

Projekta „X” finanšu līdzekļi un to avoti 2009.gadā., latos⁵⁰

Gad s	Kopējās izmaksas	Neattiecinām ās izmaksas	Attiecinām ās izmaksas	Valsts budžet a dotācij a	Pašvaldība s budžeta finansēju ms	ERAF finansēju ms
2009	270000	10000	260000	24000	96000	140000

Projekta norises ilgums ir paredzēts viens kalendārais gads un tā kopējās izmaksas sastāda 270000.00 latus.

Attiecināmās izmaksas:

- 1) projekta dokumentācijas sagatavošanas un projekta uzraudzības izmaksas, kas nepārsniedz 10 % no projekta kopējām attiecināmajām tiešajām izmaksām:
 - energoaudīta izmaksas;
 - tehniskā projekta un ietekmes uz vidi novērtējuma sagatavošanas izmaksas;
 - būvuzraudzības izmaksas;
 - autoruzraudzības izmaksas;
- 2) ēkas energoresursu patēriņa samazināšanas izmaksas, kas nodrošina energoaudīta pārskatā norādīto energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu izpildi;
- 3) izmaksas ēkas renovācijai vai rekonstrukcijai (nemainot ēkas funkcijas), kā arī izmaksas strukturālo daļu vai ēkas tehnisko instalāciju atjaunošanai vai izveidei:
 - jumta, logu un durvju atjaunošana vai nomaina, kāpņu, iekšējo un ārējo koridoru, telpu un telpu grupu, ieeju un fasādes atjaunošana un

⁵⁰ Autora izveidota tabula pēc Rīgas pašvaldības nepublicētiem materiāliem

- pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem, lifta izveide, atjaunošana un pielāgošana personām ar funkcionāliem traucējumiem;
- elektroinstalāciju, ugunsdrošības instalāciju, ventilācijas sistēmu atjaunošana vai izveide;
- 4) nodokļu un nodevu maksājumi, kas tieši saistīti ar līdzfinansēto projektu, ja finansējuma saņēmējs tos nevar atgūt, ievērojot normatīvajos aktos par nodokļiem un nodevām noteikto kārtību;
 - 5) izmaksas, kas saistītas ar informācijas un publicitātes pasākumiem par projekta īstenošanu saskaņā ar struktūrfondu īstenošanas jomu regulējošajiem normatīvajiem aktiem;
 - 6) neparedzētie izdevumi ne vairāk kā 5 % apmērā no kopējo attiecināmo tiešo izmaksu summas.

Aktivitātes ietvaros neattiecināmās izmaksas ir šādas:

- 1) projekta iesniedzēja kārtējie uzturēšanas izdevumi;
- 2) apgrozāmo līdzekļu iegādes izmaksas;
- 3) līzings;
- 4) samaksa par aizdevuma izskatīšanu, noformēšanu un rezervēšanu, procentu maksājumi, soda procenti, maksājumi par naudas pārskaitījumiem, komisijas nauda, zaudējumi sakarā ar valūtas maiņu un citi tiešie finansiālie izdevumi;
- 5) nodokļu un nodevu maksājumi, izņemot 4. punktā par attiecināmām izmaksām minētās izmaksas;
- 6) izmaksas, kas saistītas ar projekta sagatavošanu, tai skaitā konsultāciju pakalpojumi un citi pakalpojumi, izņemot 1. punktā par attiecināmām izmaksām minētās izmaksas;
- 7) izmaksas, kas radušās, ja iepirkums nav veikts saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma prasībām;
- 8) izmaksas, kas nav noteiktas kā attiecināmas;
- 9) izmaksas, kas radušās pirms šo noteikumu spēkā stāšanās dienas, izņemot 1. punktā par attiecināmām izmaksām minētās izmaksas.⁵¹

⁵¹ Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.4.2.aktivitāti "Sociālo dzīvojamo māju siltuma noturības uzlabošanas pasākumi", LR 15.01.2008. MK noteikumi Nr. 28., Latvijas Vēstnesis Nr.10 (3794), 18.01.2008.

Projekta neattiecināmās izmaksas nevar segt no ES struktūrfonda finansējuma, kaut arī tās tiek iekļautas projekta kopbudžetā, bet netiek uzrādītas 2.3. tabulā pie pašvaldības budžeta finansējums. Projekta neattiecināmās izmaksas jāsedz pašam projekta pieteicējam.

Maksimāli pieļaujamā atbalsta intensitāte no ERAF ir 75 % no kopējām attiecināmajām izmaksām, bet ne vairāk kā 140 000 latu vienam projektam, līdz ar to minimālā līdzfinansējuma summa ir 25 % no kopējām attiecināmajām izmaksām.

Valsts budžeta dotācija tiek aprēķināta saskaņā ar 2008. gada 30 septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 815 „Noteikumi par kritērijiem valsts budžeta dotācijas piešķiršanai pašvaldībām un plānošanas reģioniem Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai”.

Valsts budžeta dotācija = (Kopējās attiecināmās izmaksas – ERAF finansējums) reizinātas ar teritorijas attīstības indekss.

$$\text{Valsts budžeta dotācija} = (260000.00 - 1400000) * 20 \% = 24000.00$$

Līdz ar to pašvaldības budžeta finansējums ir atlikusī summa no attiecināmajām izmaksām un neattiecināmās izmaksas.

Autors uzskata, ka projekts finansiālā jomā ir ļoti izdevīgs, jo vairāk kā puse no visa finansējuma nav pašvaldības līdzekļi, līdz ar to pašvaldībai ir ietaupījusi 164 000.00 latus, kurus var izmantot citu ES struktūrfondu apguvei.

Projekta sasniegto rezultātu uzturēšana pēc projekta pabeigšanas

Projektā renovētā sociālā dzīvojamā māja ne mazāk kā 5 gadus pēc projekta īstenošanas turpinās pildīt sociālās dzīvojamās mājas funkcijas un tai netiks mainīts statuss.

Atbilstoši sociālās ēkas statusam, daļa ēkas uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumu arī tiks segti no pašvaldības budžeta.

Pēc projekta īstenošanas atbalsta pretendents turpmākos trīs gadus iesniegs pārskatu par energoresursu patēriņu sociālajā dzīvojamajā mājā.

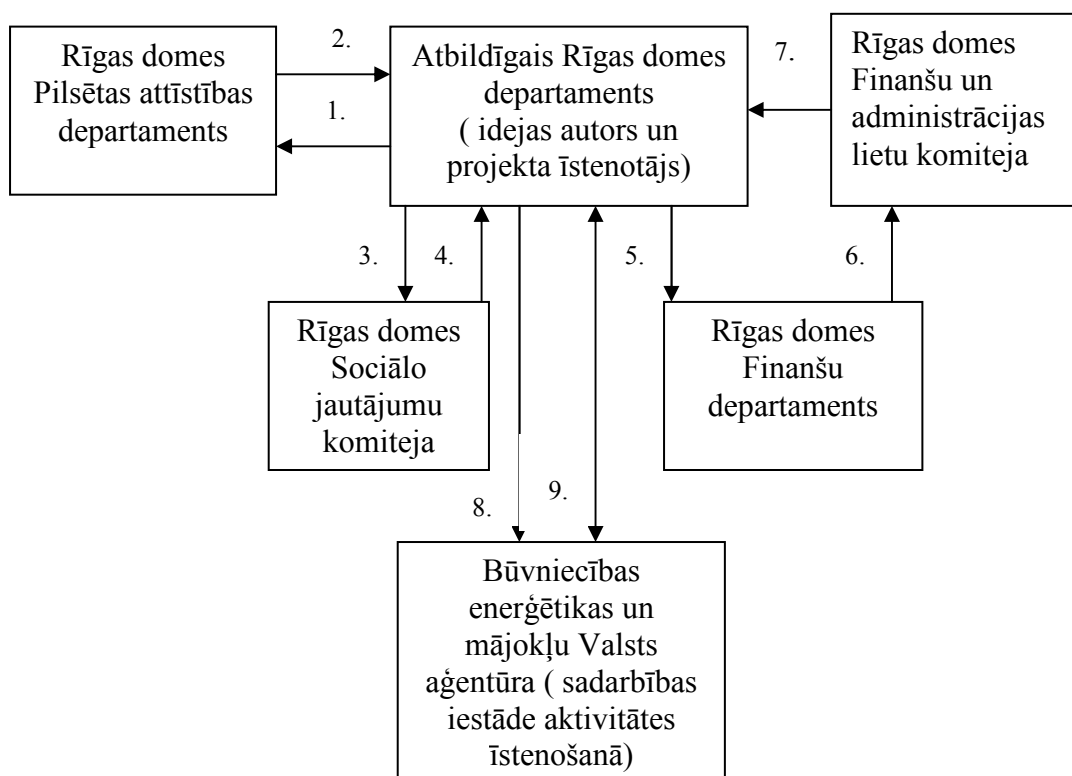
Ja 5 gadu laikā tomēr kāda iemesla dēļ šī ēka pārtrauks pildīt sociālās dzīvojamās mājas funkcijas, tad viss saņemtais ERAF finansējums būs jāatmaksā atpakaļ ES budžetā.

Šādi ES nodrošina to, lai viņu piešķirtie naudas līdzekļi tiek izlietoti tiem paredzētajiem mērķiem. Autors uzskata, ka energoresursu patēriņa pārskats, kas būs jāiesniedz turpmākos trīs gadu pēc projekta beigām, būs labs rādītājs tam, kādā kvalitātē ir paveikti visi renovācijas darbi.

Šajā nodaļā autors ir apskatījis projekta „X” misiju, mērķus un tā nozīmi pašvaldībai, kā arī līdzekļus, kādā veidā mērķi tiks sasniegti, bet, lai varētu veiksmīgi īstenot projektu, ļoti svarīgs ir projekta administrēšanas process, tādēļ autors darba turpinājumā apskatīs projekta administrēšanas procesu.

3. PROJEKTA „X” FINANŠU ADMINISTRĒŠANAS PROCESS

Ļoti svarīgs moments autora vērtējumā ir pareiza visu iesniegumu aizpildīšana un to iesniegšana norādītajos termiņos, lai saņemtu nepieciešamo finansējumu un varētu slēgt līgumu ar sadarbības iestādi par projekta īstenošanu.

3.1. attēls. Projekta „X” finansējuma saņemšanas process⁵²

1. Atbildīgais Rīgas domes departaments (Departaments) Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā iesniedz izstrādāto projektu, lai saņemtu atzinumu, ka tas atbilst Rīgas pilsētas attīstības stratēģijai.

2. Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments iesniedz Departamentam atzinumu, ka projekts atbilst Rīgas pilsētas attīstības stratēģijai.

3. Departaments Rīgas domes Sociālo jautājumu komitejā iesniedz Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta atzinumu un lūgumu atbalstīt projektu „X”.

4. Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja sniedz savu lēmumu par to, ka projekts ir atbalstāms.

⁵² Autora izveidota shēma pēc Rīgas pašvaldības nepublicētajiem materiāliem

5. Departaments iesniedz Rīgas domes Finanšu departamentā Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta atzinumu un Sociālo jautājumu komitejas lēmumu.

6. Rīgas domes Finanšu departaments izvērtē iesniegtos dokumentus un raksta atzinumu, sniedzot tajā informāciju par projektu būtību un tam nepieciešamo finansējumu, un iesniedz to Rīgas domes Finanšu un administrācijas lietu komitejai.

7. Rīgas domes Finanšu un administrācijas lietu komiteja sniedz savu lēmumu Departamentam par to, ka ir atbalstīts piešķirt projektam finansējumu.

8. Saņemot lēmumu par finanšu piešķirumu, Departaments raksta pieteikumu projektam un iesniedz to sadarbības iestādē.

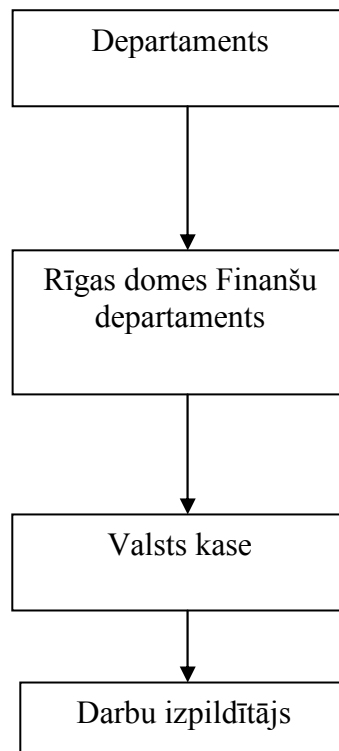
9. Kad projekts ir izvērtēts un apstiprināts sadarbības iestādē, Departaments un sadarbības iestāde slēdz līgumu par projekta īstenošanu.

Finansējuma saņēmēja pienākums ir nodrošināt atsevišķu ieņēmumu un izdevumu grāmatvedības uzskaiti ar projekta īstenošanu saistītajiem ieņēmumiem un izdevumiem, kas atbilst LR normatīvo aktu prasībām un vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem.⁵³

Autors uzskata, ka līdzfinansējuma iegūšana pašvaldības ietvaros ir smagnējs process, tas ietver pārāk daudz pašvaldības struktūrvienību, kurās jāvērtē, lai iegūtu finansējumu, bet autors saskata arī pozitīvus aspektus, piemēram, tiek rūpīgi pārbaudīts tas, kādiem mērķiem tiek izsniegts finansējums un vai projekts atbilst Rīgas attīstības plānam, kas liecina par stingru iekšējās kontroles vidi.

Rīgas pašvaldībai ir izstrādāta sava grāmatvedības politika, līdz ar to visi projekta ieņēmumi un izdevumi tiek grāmatoti pēc Rīgas pašvaldības noteiktajiem grāmatvedības kontiem un kodiem, kas, protams, atbilst visiem Latvijā esošajiem normatīvajiem aktiem. Vienīgā atšķirība, katram projektam tiek noteikts savs finansējums, ar šī finansējuma palīdzību ir iespējams atlasīt visus veiktos un saņemtos maksājumus, kā arī veidot dažādas atskaites par projekta izdevumiem un ieņēmumiem. Rīgas pašvaldībā atbildīgā iestāde par projekta finansēšanu un grāmatvedības organizēšanu ir Rīgas domes Finanšu departaments, jo ir galvenais finanšu resursu pārvaldītājs Rīgas pašvaldībā, tā pienākumos arī ietilps atvērt projektam kontu Valsts kasē, caur kuru ir obligāti jāiet cauri visiem maksājumiem, lai pēc tam visus izdevumus varētu uzskatīt par attiecināmiem uz projektu.

⁵³ www.vraa.gov.lv. Resurss apskatīts 02.12.2009.

3.2. attēls. Maksājumu veikšanas process⁵⁴

3.2.attēlā autors ilustrē shēmu, kādā veidā tiek veikts maksājums projekta ietvaros.

Departaments Rīgas domes Finanšu departamentā iesniedz izpildītāja iesniegto rēķinu par izpildītajiem darbiem, kā arī visu citu nepieciešamo dokumentāciju, kas apliecina, ka darbi ir izpildīti par tādu summu, kāda norādīta rēķinā. Rīgas domes Finanšu departamentā tiek pārbaudīts, vai visi dokumenti ir pareizi sastādīti un veic maksājumu no pašvaldības konta uz Valsts kasi un ieģrāmato šo maksājumu kā izdevumus par attiecīgo projektu. Kad nauda ir ienākusi Valsts kases kontā, tā tiek ieģrāmatota kā ieņēmumi, līdz ar to no pašvaldības konta izmaksātā nauda un Valsts kases kontā saņemtā kopskaitā veido nulli, jo attiecīgā projekta Valsts kases konts atrodas Rīgas domes Finanšu departamenta pārvaldībā, līdz ar to šo darījumu varētu raksturot kā pārskaitījumu no viena konta uz otru vienas iestādes ietvaros un it kā nebūtu jēgas grāmatot šo darījumu, jo nauda nekur uz ārieni neaiziet, bet, lai sakristu bankas izraksti ar grāmatvedības datiem, šādi darījumi ir jāģrāmato. No Valsts kases konta tiek veikts pārskaitījums darbu izpildītājam. Rīgas domes Finanšu departaments raksta maksājuma uzdevumu un pēc tam ved uz valsts kasi, lai tā to izpilda. Kad

⁵⁴ Autora izveidota shēma

pārskaitījums ir izpildīts un nauda ir izgājusi no Valsts kases konta, maksājumu iegrāmato izdevumos un šis maksājums parādās visās atskaitēs.

Lai projekta ietvaros nerastos nekādi pārpratumi un dokumentos netiktu pieļautas kļūdas, kas liedz attiecināt izmaksas uz projektu, un netiktu pārsniegts projekta budžets, ļoti svarīgs process ir nepārtraukta projekta uzraudzība un kontrole.

Projekta izmaksu kontroli var veikt gan projektu vadītājs, gan par finanšu uzskaiti atbildīgā persona, piemēram, grāmatvedis, tādejādi nodrošinot projekta finanšu līdzekļu efektīvu uzraudzību pašvaldības iekšienē. Projekta izmaksu kontrole veicama gan pirms izmaksu uzskaites grāmatvedībā, gan jau pēc fakta, analizējot konkrētus izdevumu posteņus pret plānoto. Projekta budžeta izpildes analīze ir viens no mehānismiem, kā pārraudzīt projekta gaitu, turklāt tā sniedz informāciju, kas var būt noderīga dažādu risku novēršanā.

Efektīvas iekšējās kontroles sistēmas esamība palīdz vieglāk strādāt, mazāk kļūdoties, kā arī samazina finanšu riskus projektā. Nepareizi sagatavota un noformēta finanšu dokumentācija var novest pie neattiecināmām izmaksām, kuras jāsedz pašam projektu īstenotājam.

Sekojoši faktiski iztērētajiem līdzekļiem pret plānoto, tiek nodrošinātas vairākas pozitīvas lietas:

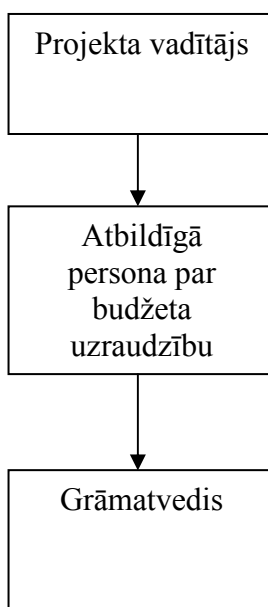
- laikus konstatētas pozīcijas, kur nepieciešams pieprasīt līguma grozījumus. Līguma grozījumi var ietekmēt plānoto darbību/aktivitāšu norises grafiku, tāpēc svarīgi konstatēt šo nepieciešamību laikus;
- atrastas pozīcijas, kur ir līdzekļu ekonomija, no kā savukārt segt izmaksu sadārdzinājumu;
- finanšu līdzekļu nepietiekamības konstatēšana tuvāko darbību/aktivitāšu īstenošanai, kas ļauj laikus uzsākt papildus līdzekļu piesaisti.

Projekta īstenošanas laikā sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi projekta īstenošanas vietā, lai pārliecinātos, vai projekts tiek īstenots saskaņā ar līgumu vai vienošanos un izdevumi, kas pretendē uz atmaksu no ES struktūrfondu līdzekļiem, ir faktiski veikti un ir attiecināmi.

Pārbaudēs, kas tiek veiktas projekta īstenošanas laikā, tiek pārbaudīts, vai projekta ietvaros veiktie darbi, piegādes, maksājumi un sniegtie pakalpojumi atbilst projektā paredzētajam, tai skaitā pārbauda, vai:

- darbi vai piegādes ir veiktas un pakalpojumi ir sniegti saskaņā ar finansējuma saņēmēja un izpildītāja noslēgtajiem līgumiem;
- maksājumi atbilst izpildītāju noslēgtajiem līgumiem, veiktajiem darbiem, piegādēm un sniegtajiem pakalpojumiem, un finansējuma saņēmējam ir attiecīgie attaisnojuma dokumenti.

Papildus tiek pārbaudīts, vai saskaņā ar darbību/aktivitāšu īstenošanas nosacījumiem projekta attiecināmajos izdevumos nav iekļauti finansējuma saņēmēja pamatdarbības izdevumi vai citu Eiropas Kopienas vai valsts, vai pašvaldības līdzfinansēto projektu izdevumi, tādējādi novēršot dubultu finansēšanu un nodrošinot faktisko ar attiecīgā projekta īstenošanu saistīto izdevumu atmaksu.⁵⁵

3.3. attēls. Projekta „X” iekšējās kontroles process⁵⁶

Projekta iekšējo kontroli var iedalīt trijos līmeņos. Pirmajā līmenī ir projekta vadītājs, kura pienākumos ietilpst pārbaudīt, vai visi līgumi, rēķini un akti ir noformēti atbilstoši normatīvajiem aktiem un to saturošā informācija atbilst projektu ietvaros veicamajām darbībām. Kad projekta vadītājs ir izskatījis visus dokumentus, tam ir jāparakstās par to, ka dokumenti ir pārbaudīti. Pēc tam projekta vadītājs iesniedz visu dokumentu paketi par projekta budžetu atbildīgajai personai, kura izskata to, vai budžeta pozīcijā, kurā ir paredzēts maksājums, ir pietiekami daudz līdzekļu, lai varētu veikt maksājumu. Ja tomēr naudas nepietiek, tad ir jātaisa budžeta

⁵⁵ www.vraa.gov.lv. Resurss apskatīts 02.05.2009.

⁵⁶ Autora izveidota shēma

grozījumi, kas paildzina maksājuma izpildes laiku. Tad, kad budžetā ir veikti nepieciešamie grozījumi vai, ja budžeta pozīcijā pietiek līdzekļu, lai veiktu maksājumu, par budžetu atbildīgā persona paraksta dokumentus un nodot to tālāk apmaksai grāmatvedim. Grāmatvedis vēlreiz pārskata visu dokumentāciju, pārbauda, vai par projektu atbildīgās personas ir parakstījušas visus dokumentu, kas uz tiem attiecas, pārbauda vai rēķinā ir norādīti visi nepieciešamie rekvizīti un veic apmaksu.

Ārējās pārbaudes projekta ietvaros veic Būvniecības, enerģētikas un mājoķļu Valsts aģentūra, un tā pati nosaka, cik bieži veiks pārbaudes par projektu. Pārbaudes tā var veikt vismaz piecas dienas iepriekš brīdinot, vai arī vispār nebrīdināt, lai pārbaudītu, kā tiek veikts projekta administrēšanas process.

Noslēgtajā līgumā vai vienošanās dokumentā starp pašvaldību un attiecīgās ES fondu aktivitātes ieviesēju – sadarbības iestādi – tiek noteiktas atskaites formas un atskaišu biežums, ko nāksies aizpildīt. Projekta ietvaros ir jāiesniedz progresa atskaites un maksājumu pieprasījums reizi ceturksnī.

Progresa pārskatā jānorāda periodā veiktās darbības/aktivitātes, sasniegtie rezultāti, iesaistītā mērķgrupa u.c. informācija par projektā paveikto.

Progresa pārskatā, aprakstot ieviestās darbības/aktivitātes, jānorāda gan veiktās darbības, gan rezultatīvos rādītājus no projekta uzsākšanas dienas līdz atskaites perioda beigu datumam. Mērķu izvērtējumā jānorāda, pēc kuriem rezultātiem varam spriest, ka projekta mērķis ir sasniegts, kā arī, pēc kādiem rādītājiem varam izvērtēt rezultātu ietekmi. Aprakstiem nav jābūt gariem, bet gan izsmeļošiem, tiem jāparāda izmantotās darba metodes, problēmas, ar kādām nācās saskarties darbību/aktivitāšu īstenošanas laikā, kā tās tika risinātas, kādas izmaiņas tika veiktas u.tml.

Biežāk pieļautā kļūda, gatavojot progresa pārskatus, ir tā, ka tie tiek formāli sagatavoti un nesniedz konkrētu informāciju par projektā paveikto. Dažkārt progresa pārskatā informācija tiek pārkopēta no projekta iesnieguma un nākotnes vēlamā forma tiek nomainīta pret pagātnes, kas ir vēl sliktāk. Šāda informācija ir virspusēja, nesniedz reālās situācijas atspoguļojumu un finansējuma piešķirējam ir grūti izvērtēt to, kādā kvalitātē projekts ir ieviests, un, vai visas darbības/aktivitātes tiešām ir notikušas.

Progresa pārskatā iekļautai informācijai jābūt saskaņā ar projektā plānoto, piemēram, pie sasniegtajiem rezultātiem projektā nevar uzskaitīt tikai apmācīto mērķgrupu, pašvaldības darbinieku un izstrādāto programmu skaitu, ja projekta

aprakstā kā rezultāti tika plānoti arī vairāku iestāžu sadarbības tīkla izveide, vienotas metodikas informācijas apmaiņai ieviešana.

Svarīgi projektu īstenošanas gaitā, kā arī projekta progresu pārskatā lietot tādu pašu terminoloģiju kā projekta iesniegumā, lai jebkurai kompetentai trešajai personai no malas, iepazīstoties ar projektā plānoto un paveikto, nerodas jautājums – vai projekts īstenots pēc noteiktā apraksta?

Progresu pārskatam pielikumā iesniedzamas projekta darbību/aktivitāšu apliecinājošu dokumentu kopijas.

Svarīgi, ka informācija progresu pārskatā nedrīkst būt pretrunā ar informāciju pielikumos, biežāk gan sastopama situācija, ka pārskatā sniegtā informācija pilnībā nesaskan ar pielikumos atainoto. Piemēram, pārskatā tiek norādīts, ka notikuši septiņi semināri, bet pielikumā reģistrācijas lapas ir tikai par pieciem semināriem, vai arī pārskatā par iesaistītās mērķgrupas statistiku norādīts, ka kopā projekta darbībās/aktivitātēs piedalās 50 cilvēki, bet, salīdzinot dalībnieku sarakstus, redzams, ka iesaistīti tikai 40 dalībnieki. Abos gadījumos ir pamats domāt, ka ir pieļautas tehniskas kļūdas, kuras iespējams labot, piemēram, iesniedzot papildus divu semināru reģistrācijas lapas, taču mēdz būt arī sarežģītākas situācijas, kur nepieciešami papildu skaidrojumi par notikušajām izmaiņām.

Visas kļūdas, neprecizitātes un nesakritības progresu pārskatā, iesniegtajos pielikumos, maksājuma pieprasījumā rada jautājumus, kā rezultātā finansējuma devējs var lūgt sniegt papildu dokumentus, skaidrojumus un labojumus jau iesniegtajos pārskatos. Šāda ziņojuma papildināšana pagarina pārskata apstiprināšanas laiku. Taču dokumentu trūkums, neprecīzi skaidrojumi var būt par iemeslu, ka finansējuma devējs atzīst kādus izdevumus par neattiecināmiem un tie jāsedz no pašvaldības līdzekļiem.

Progresu pārskatam kā stāstījumam ir arī jāpapildina maksājuma pieprasījums, jāskaidro, kurām darbībām/aktivitātēm noteikta veida izdevumi bija nepieciešami, jo finansējuma devējs par projektā attiecināmiem atzīs tikai tos izdevumus, kuri nepārprotami ir nepieciešami projekta īstenošanai un paredzēti līgumā.

Maksājuma pieprasījumam ir šādas galvenās sadaļas:

- Informācija par pieprasījumu;
- Informācija par projektu;
- Informācija par ES fonda finansējuma saņēmēju;
- Attiecināmo izdevumu kopsavilkums;

- Pārskata periodā attiecināmie izdevumi;
- Bankas informācija;
- Apliecinājums izdevumu sertificēšanai.

Maksājuma pieprasījums jāpapildina ar attaisnotos izdevumus apliecinājošu dokumentu apstiprinātām kopijām.

Ir trīs varianti kā sagatavot maksājuma pieprasījumu:

1. Variants:

Tiek sagatavots maksājuma pieprasījums. Tam pievieno izdruku no bankas konta par visiem veiktajiem maksājumiem, kā arī attaisnojuma dokumentus hronoloģiskā secībā, vadoties pēc bankas konta izraksta. Atskaites sagatavotājam, iespējams, šāda pieeja ir ērta, jo viņa grāmatvedībā ir iekārtota mape, kurā hronoloģiskā secībā glabājas visi maksājumi un tos pamatojošie dokumenti. Kopiju sagatavošana ir tehniska – dokumentus atliek tikai nokopēt. Jāatceras, ka atskaite nav nepieciešama tikai projektu pārraugošai iestādei, arī projekta izstrādātājs to var lietot kā izmaksu kontroles mehānismu. Raugoties no atskaites pārbaudītāja viedokļa, ērtākai kontroles veikšanai atskaitē izmaksas būtu jānorāda pa izmaksu pozīcijām. Tas nozīmē, ka vienkopus ir visas transporta izmaksas, komandējumu izmaksas un tamlīdzīgi. Pieņemsim, ka pirmais ieraksts maksājumu pieprasījumā ir ekspertu izmaksas. Norādīti attaisnojuma dokumenti. Tā kā izmaksa ekspertam ir notikusi atskaites perioda vidū, projektu pārraugošajai iestādei hronoloģiski pievienotajos maksājuma dokumentos attaisnojuma dokumentus ir jāmeklē. Tāpēc jāizturas saprotoši gadījumā, ja tiek lūgts dokumentus sakārtot atbilstoši maksājumu pieprasījumā norādītajām izmaksu pozīcijām.

2. variants:

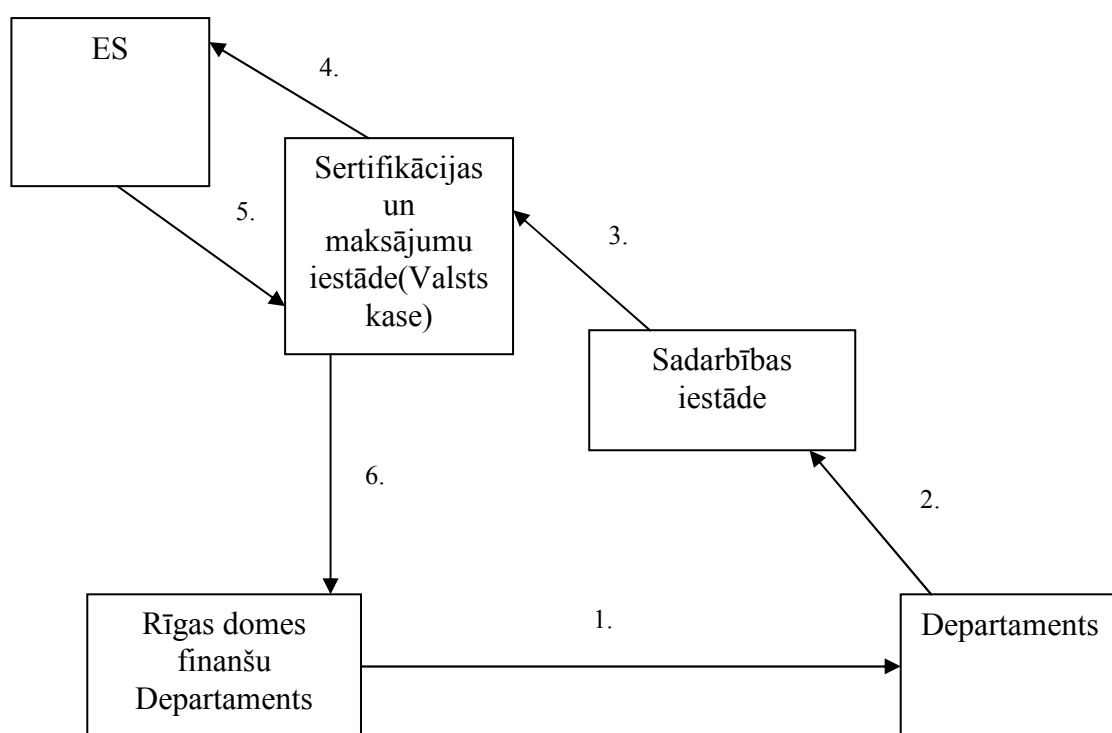
Tiek sagatavots maksājuma pieprasījums. Tam pievieno izdruku no bankas konta par visiem veiktajiem maksājumiem, bet attaisnojuma dokumentus pievieno atbilstoši maksājumu pieprasījumā norādītajām izmaksu pozīcijām. Šāds variants ir ērtāks no pārbaudes viedokļa, jo konta izdrukā maksājumus viegli identificēt pēc datumiem.

3. variants:

Tiek sagatavots maksājuma pieprasījums. Tam pievieno izdruku no bankas konta par visiem veiktajiem maksājumiem, pārējos attaisnojuma dokumentus pievieno atbilstoši maksājumu pieprasījumā norādītajām izmaksu pozīcijām, papildus tiek

pievienots arī maksājuma uzdevums. Šāda pieeja ļauj ērti pārbaudīt izmaksas, taču pašvaldībai rodas papildu darbs, bez konta izdrukām sagatavojot un pievienojot arī maksājuma uzdevuma kopijas.⁵⁷

Par progresa pārskatu un maksājumu pieprasījumu autors ir sniedzis tikai teorētisku ieskatu, jo nav pieejama informācija par sniegtajām progresa atskaitēm un par veiktajiem maksājumu pieprasījumiem projekta ietvaros. Autors ir sniedzis šo teorētisko ieskatu, jo uzskata, ka šīs divas atskaites ir galvenais rādītājs, kas nodrošina līdzekļu saņemšanu no ERAF fonda, ja tās ir aizpildītas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un tajās ir sniegta precīza informācija par projektu.

3.4. attēls. Izdevumu deklarēšana ES un finansējuma saņemšana no ES⁵⁸

1. Rīgas domes Finanšu departaments iesniedz atbildīgajā departamentā finanšu atskaites par projektu un izdevumu pamatojošos dokumentus.

2. Departaments sagatavo progresa pārskatu un maksājuma pieprasījumu un iesniedz tos sadarbības iestādei.

3. Sadarbības iestāde pārbauda tai iesniegtās atskaites un sūta tās tālāk sertifikācijas iestādei.

⁵⁷ www.vraa.gov.lv. Resurss apskatīts 12.12.2009.

⁵⁸ Autora izveidota shēma

4. Sertifikācijas iestāde pārbauda iesniegtās atskaites un sagatavo izdevumu deklarācijas apstiprinot, ka tās ir pareizas un veidotas pēc atzītām grāmatvedības programmām un ka deklarētie izdevumi atbilst visiem spēkā esošiem normatīvajiem aktiem.

5. ES izvērtē iesniegto deklarāciju un pārskaita naudu Valsts kases kontā.

6. Valsts kase no sava konta naudu pārskaita uz Rīgas domes Finanšu departamenta kontu Valsts kasē un Rīgas domes Finanšu departaments ar to var rīkoties tālāk pēc saviem ieskatiem.

Autors šajā nodaļā ir uzskaitījis, pēc autora domām, svarīgākās projektā administrējamās lietas, kas saistītas ar finansēm un to uzraudzību. Autors uzskata, ka finanšu administrēšana ir ļoti sarežģīts process sākot no finansējuma iegūšanas pašvaldības ietvaros un beidzot ar līdzekļu atgūšanu no ES. Autora ieteikums Rīgas pašvaldības vadībai būtu samazināt iestāžu un komiteju skaitu pie kurām jāvērsas, lai iegūtu finansējumu tā ietaupot projekta īstenotāja laiku un ietaupot kaut vai naudas līdzekļus, kas tiek tērēti papīram un drukāšanas izdevumiem, savukārt Finanšu ministrijai būtu jāizstrādā normatīvie akti, kas atvieglotu līdzekļu atgūšanu no ES, piemēram, sadarbības iestādei uzticot tikai kontroles funkcijas.

4. EIROPAS REĢIONĀLĀ FONDA APGUVES PROCESU IETEKMĒJOŠO, STIMULĒJOŠO UN BREMZĒJOŠO FAKTORU RAKSTUROJUMS PROBLĒMU ANALĪZE

Lai precīzāk izprastu stimulējošo un bremsējošo faktoru būtību, kā arī uzzinātu iedzīvotāju vērtējumu par ERAF fondu apguves procesu, autors veica aptauju. Par galveno uzdevumu autors noteica noskaidrot respondentu informētību par ERAF struktūrfondiem un to sniegtajām līdzfinansējuma iespējām, to apguvi stimulējošiem un bremsējošiem faktoriem.

Anketa tika veidota anonīma, lai iegūtu objektīvāku informāciju. Par anketas respondentiem tika izraudzīti dažādu nozaru speciālisti, studenti.

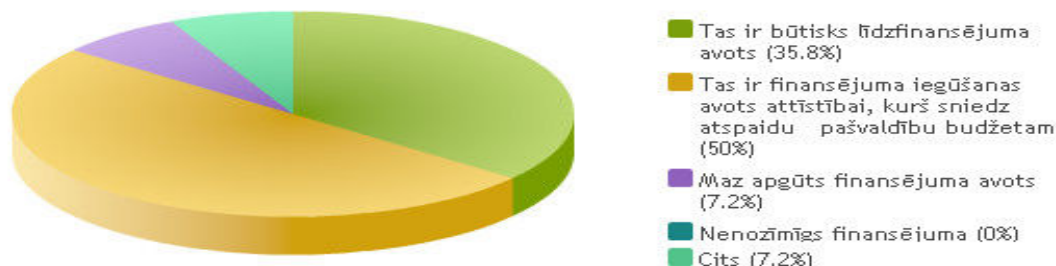
Kopumā tika izplatītas 54 anketas.

Aptaujas anketā, kopumā tika uzdoti 9 jautājumi, uz kuriem respondentiem bija jāsniedz savs vērtējums. Jautājumi bija gan atvērtie, gan slēgtie.

Lai aptaujas rezultāti būtu labāk pārskatāmi, tie tika izvietoti pa aplveida un diagrammām. Katrā diagrammā ir apskatīti atbilžu varianti un parādīts respondentu skaits, kuri ir atbildējuši ar šādu atbildi.

4.1. tabula

Kā Jūs vērtējat ERAF nozīmi pašvaldību darbībā un attīstībā?

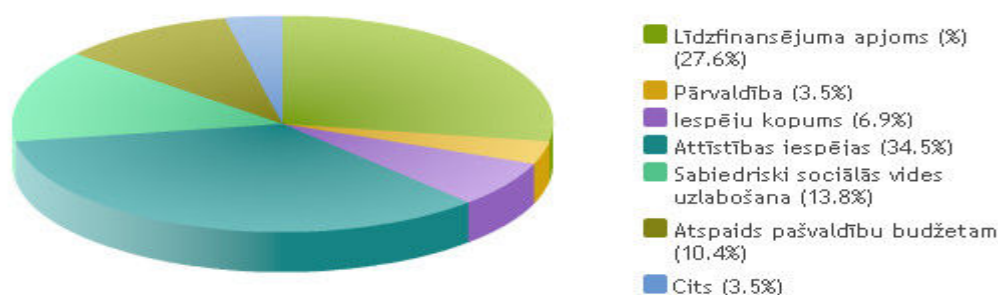
Kā redzams 4.1. tabulā paustais respondentu viedoklis ir, ka ERAF fondu līdzfinansējuma piesaiste pozitīva, balstīta uz finansējuma sniegtajām iespējām un attīstību. Respondentu nostāja liecina, ka fondu līdzekļi var veicināt gan Valsts

ekonomisko izaugsmi, gan pašvaldību un uzņēmējdarbības attīstību. Līdz ar to var secināt, ka ERAF līdzfinansējuma būtību un piesaistes veidi sabiedrība ir zināmi.

Balstoties uz respondentu sniegtajām atbildēm par līdzfinansējuma būtiskumu, autors noskaidroja stimulējošo faktoru, ERAF finansējuma apgūvē, īpatsvaru.

4.2. tabula

Kādi ir stimulējošie faktori ERAF līdzekļu apgūvē?

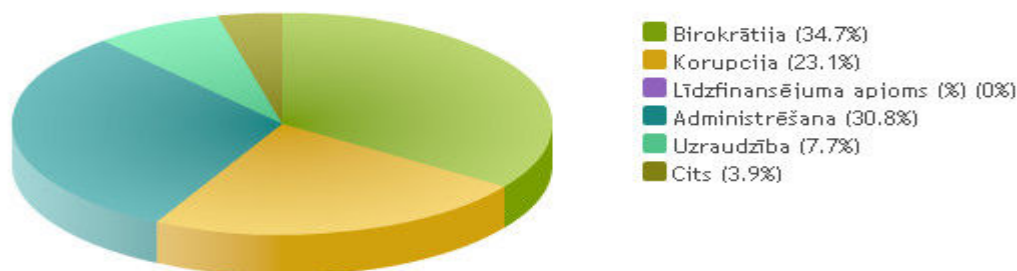
No 4.2.tabulā apkopotās respondentu atbilžu kopuma, autors secina, ka atbilžu īpatsvars, par stimulējošo faktoru ERAF līdzfinansējumu apgūvē, ir sociāli ekonomiskās vides uzlabošana un attīstības iespējas, kas atbilst ERAF fonda pamatbūtībai, kura balstīta uz infrastruktūras, vides un sociālo apstākļu uzlabošanu Eiropas Savienības dalībvalstīm, lai izlīdzinātu dzīves līmeni dažādos Eiropas reģionos, kuru vēsturiskā attīstība nav nodrošinājusi pietiekamu dzīves kvalitātes un sociāli ekonomiskās vides izveidi.

Atbilžu īpatsvars, par ERAF fonda nozīmīgumu un stimulējošo faktoru kopumu, autoram liek pētīt ERAF fonda vājo apguvi periodā no 2004.gadam līdz 2006.gadam, kā arī mazo aktivitāti uz 2007.-2013.gada finansējuma kopumu, ja respondentu atbildes liecina par tā nozīmīgumu.

4.3.tabulā respondentiem tika piedāvāti dažādu ERAF finansējuma apguvi
bremzējoši faktori.

4.3. tabula

Kādi ir bremzējošie faktori ERAF līdzekļu apgūvē?

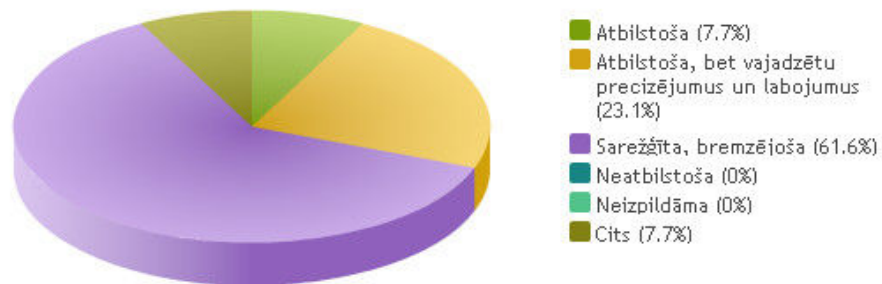

Lielākā daļa respondentu piekrīt apgalvojumam, ka galvenie bremzējošie faktori ERAF fondu apgūvē ir saistīti ar nesamērīgi lielo birokrātiju un valdošo negodīgo konkurenci, korupciju, kas attur potenciālos finansējuma apgūvējus no jaunu projektu uzsākšanas un realizācijas. Līdz ar to steidzami būtu jārestrukturizē struktūrfondu apguves process un administrēšanas aparāts, lai veicinātu līdzekļu apguvi un nodrošinātu attīstību.

Kā būtisku argumentu ERAF fondu līdzekļu apgūvē, respondenti min, reglamentējošo dokumentu sarežģītību un struktūru, kuru redakcija bieži ir nepamatoti sarežģīta, kuru ir grūti izprast un izpildīt. Līdz ar to šis faktors bieži liedz apgūt līdzfinansējumu no struktūrfondu, jo projektu realizētājs nespēj izpildīt un iesniegt atbilstošos pavaddokumentus. Šo dokumentu redakcija būtu jāmaina un jāpielāgo pašreizējai ekonomiskajai situācijai un realizējamajiem projektiem, kas, pēc autora domām, palielinātu ERAF fondu līdzekļu apguves procesus.

4.4.tabula

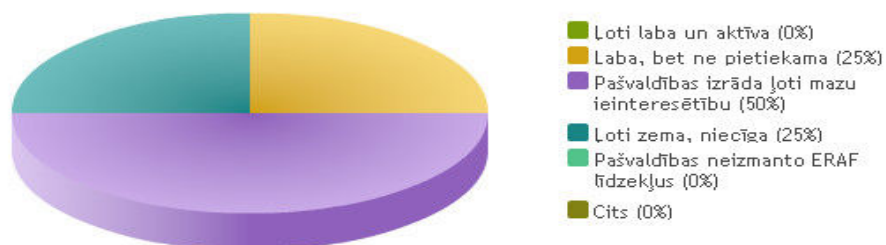
Kā vērtējat Eiropas Savienības ERAF regulējošo normatīvo aktu struktūru?

Apskatot pašvaldību aktivitāti un pētīt realizētos, ERAF līdzfinansētos, projektus, respondenti tika lūgti sniegt savu vērtējumu par pašvaldību aktivitāti un uzņēmību apgūstot un realizējot projektus.

4.5. tabula

Kā vērtējat pašvaldību aktivitātes ERAF līdzekļu apgūšanā?

No respondentu sniegtajām atbildēm, var secināt, ka pašvaldību ieinteresētība ERAF fondu līdzekļu apgūvē ir vāja un nepietiekama, ko varētu izskaidrot ar valdošo ierēdņu nespēju izstrādāt precīzus attīstības plānus un nodrošināt to realizāciju, aizbildinoties ar dažādiem argumentiem. Protams, būtisks faktors, kurš bremsē šos procesus ir korupcija un vēlme nelikumīgā ceļā iegūt struktūrfondu līdzekļus, bieži saistot to ar savu privāto ieinteresētību.

SECINĀJUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Izstrādājot darbu, autors ir nonācis pie šādiem secinājumiem:

1. ES struktūrfondu finansējums paver plašas iespējas attīstīt dažādas nozares Latvijā un ir būtisks papildus ieņēmums Latvijas budžetā. Ar ES struktūrfondu finansējumu tiek īstenoti dažādi projekti, kas rada jaunas darba vietas, samazinot bezdarbu, valsts sociālos maksājumus un palielinot valsts un pašvaldības budžetu nodokļu ieņēmumus.

2. Mainoties struktūrfondu plānošanas periodiem, Finanšu ministrija ir vairs nav vadošā iestāde ELGVF un ZVFI administrēšanā, jaunajā plānošanas periodā šos struktūrfondus administrē Zemkopības ministrija.

3. Struktūrfondu plānošanas sarežģītums un smagnējums ir pamats tam, kāpēc struktūrfondi tiek apgūti tik lēnu.

4. 2007.-2013. gada struktūrfondu plānošanas periodā vairs neizmanto grantu shēmas struktūrfondu līdzekļu piesaistē, līdz ar to ir palikuši 2 struktūrfondu projektu veidi- ierobežotas atlases projekti un atklātas atlases projekti. Līdz ar to nav nepieciešamības pēc grantu shēmas apsaimniekotājiem, kas samazina struktūrfondu vadībā iesaistīto iestāžu skaitu.

5. Baltijas valstu pienesums ES budžetam 2008. gadā bija 0.005 % no kopējiem ES ienākumiem. Vislielākās iemaksas ES budžetā no Baltijas valstīm 2008. gadā veikusi Lietuva – 0.0023 %, otrajā vietā ir Latvija ar 0.0017 %, bet trešajā Igaunija ar 0.0014 %.

6. Līdz 2007. gada 31. decembrim struktūrfondu finansējuma saņēmējiem izmaksāti 277 miljoni jeb 62.95 % no kopējā Latvijai pieejamā struktūrfonda finansējuma, kas norāda uz to, ka Latvijā struktūrfondi tiek apgūti lēni.

7. ES struktūrfondu finansējuma veiksmīga piesaistīšana dažādiem projektiem būtu būtisks papildu ieņēmums Latvijas budžetam. Turklāt projektu ietvaros tiktu nodarbināti daudzi cilvēki, kas mazinātu bezdarba līmeni valstī, samazinātu valsts sociālos maksājumus un palielinātu nodokļu ieņēmumus gan valsts, gan pašvaldību budžetos.

8. Liels traucēklis ātrākai struktūrfondu apguvei ir Latvijā valdošais birokrātiskais slogs. Struktūrfondu vadībā ir iesaistītas pārāk daudz iestādes, lai pieteiktos projektam, ir jāaizpilda pārāk daudz nevajadzīgu papīru un ir pārāk daudz normatīvo aktu, kas regulē katra projekta darbību.

9. Lai veicinātu godīgu konkurenci un korupcijas mazināšanu, struktūrfondu vadībā 2007.-2013.gada plānošanas periodā ir piesaistīts Iepirkumu uzraudzības birojs.

10. ERAF finansējums sastāda lielāko daļu no kopējā pieejamā struktūrfonda finansējuma Baltijas valstīm, kas ir 63,35 %.

11. ERAF finansējums sniedz Latvijas pašvaldībām plašas iespējas attīstīt visdažādākās nozares, tādā veidā uzlabojot pašvaldības dzīves līmeni, taču pašvaldībām trūks līdzekļu, lai varētu pilnvērtīgi piesaistīt ERAF finansējumu.

12. Īstenojot projektu „X”, Rīgas pašvaldība nodrošinās sociāli maznodrošinātu iedzīvotāju grupu ar adekvātu mājokli un samazinās pašvaldības tēriņus sociālās mājas uzturēšanai.

13. Lai piesaistītu ERAF finansējumu, svarīgi ir skaidri izklāstīt projekta nepieciešamību un līdzekļus, ar kādiem tiks sasniegtie projektā izvirzītie mērķi.

14. Sastādot projekta budžetu, ir skaidri jāapzinās, kas būs projekta finansēšanas avoti.

15. Rīgas pašvaldības līdzfinansējuma piesaistīšana un izdevumu deklarēšana ES ir ļoti sarežģīts un birokrātisks process.

16. Progresā pārskats un maksājuma pieprasījums ir svarīgākās atskaites, kas jāiesniedz, lai varētu saņemt ES finansējumu. Svarīgi šīs atskaites ir aizpildīt precīzi, lai nerastos tādas situācijas, ka projekta izmaksas tiek pataisītas par neattiecināmām izmaksām, jo kļūdaini ir aizpildītas abas atskaites.

Balstoties uz izdarītiem secinājumiem autors izvirza šādus priekšlikumus.

1. Finanšu ministrijai kā vadošajai iestādei struktūrfondu vadībā un plānošanā nepieciešams mazināt birokrātisko slogu un paātrināt struktūrfondu apguves procesu veicot šādus pasākumus:

- pieņemt lēmumu, ka katrai aktivitātei nav jāizstrādā atsevišķi Ministru kabineta noteikumi, bet pietiktu, ja Ministru kabineta noteikumus izstrādātu katrai prioritātei un, nākot klāt aktivitātēm, tos pēc vajadzības papildinātu, izdarot tajos grozījumus;
- samazināt struktūrfondu vadībā iesaistīto institūciju skaitu, apvienojot sadarbības iestādes ar atbildīgajām iestādēm, jo būtībā to veiktās funkcijas ir vienādas un atšķirības starp tām ir minimālas,

tādā veidā ietaupot izdevumus, kas tiek tērēti, lai uzturētu šo iestāžu atbildīgās struktūrvienības;

- izstrādāt noteikumus, kas paredz, ka projekta izvērtēšanas process nedrīkst pārsniegt divus mēnešus, tādā veidā paātrinot struktūrfondu līdzekļu apguvi, jo parasti projektu izvērtēšana ilgst trīs mēnešus un vairāk;

2. Pašvaldību vadītājiem jāpārvērtē savu pašvaldību budžetus un jāatrod budžeta pozīcijas, kurās iespējams mazināt tēriņus, un novirzīt tos struktūrfondu finansējuma piesaistē, tādā veidā uzlabojot savas pašvaldības dzīves līmeni un attīstot tās infrastruktūru

3. Rīgas pašvaldības atbildīgajām personām nepieciešams mazināt to struktūrvienību skaitu, kurās pašvaldības iekšienē ir jāvērsas, lai saņemtu projektam līdzfinansējumu. Tas paātrinātu projekta norises gaitu un līdzekļu saņemšanu no ES.

4. Iepirkumu uzraudzības birojam jāpievērš pastiprināta uzmanība iepirkumiem, lai tie noritētu godīgi, jo ne vienmēr projektu iepirkumos uzvar izdevīgākais piedāvājums.

5. Visām nozaru ministrijām izpētīt un pārvērtēt to, kādu milzīgu atbalstu ES struktūrfondu līdzfinansējums spēj dot attiecīgajai nozarei un meklēt savu iestāžu budžetos līdzekļus, kurus izmantot, lai piesaistītu ES struktūrfondu finansējumu, tādā veidā ceļot ne tikai savas nozares attīstību, bet arī visas Latvijas labklājību.

Bibliogrāfisko norāžu saraksts

1. Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda likums. LR Saeimas 15.02.2007. likums // Latvijas Vēstnesis Nr. 33 (3609), 23.02.2007.
2. Eiropas Savienības struktūrfondu vadības likums. LR Saeimas 08.12.2005. likums // Latvijas Vēstnesis Nr.205 (3363), 22.12.2005.
3. Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība, LR 26.06.2007. MK noteikumi Nr. 418., Latvijas Vēstnesis Nr.104, 29.06.2007.
4. Noteikumi par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.4.4.2.aktivitāti "Sociālo dzīvojamo māju siltuma noturības uzlabošanas pasākumi", LR 15.01.2008. MK noteikumi Nr. 28., Latvijas Vēstnesis Nr.10 (3794), 18.01.2008.
5. Noteikumi par kritērijiem valsts budžeta dotācijas piešķiršanai pašvaldībām un plānošanas reģioniem Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, LR 30.09.2008 MK noteikumi Nr. 815., Latvijas Vēstnesis Nr. 157 (3941), 09.10.2009.
6. Padomes 11.07.2006 Regula (EK) Nr. 1083/2006 ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, Eiropas Savienības Oficiālais vēstnesis Nr. L210/25 , 31.07.2006.
7. Valsts stratēģiskais ietvara dokuments, LR Finanšu ministrija, 2007. gads.
8. LR Finanšu ministrija Eiropas Savienības struktūrfondu gada grāmata 2007.// SIA „Apgāds mantojums”- 7; 8; 10; 13; 15; 17; 18; 19; 20; 32; 38; 41; 47 lpp
9. www.am.gov.lv. Resurss apskatīts 20.08.2009.
10. www.em.gov.lv. Resurss apskatīts 12.08.2009.
11. www.esfondi.lv. Resurss apskatīts 13.09.2009.
12. www.esia.gov.lv. Resurss apskatīts 19.09.2009.
13. www.eur-lex.europa.eu Resurss apskatīts 19.09.2009.
14. www.fm.gov.lv. Resurss apskatīts 19.09.2009.
15. www.ldf.lv. Resurss apskatīts 28.09.2009.
16. www.lu.lv. Resurss apskatīts 03.10.2009.
17. www.mk.gov.lv. Resurss apskatīts 09.10.2009.

18. www.sf.lm.gov.lv. Resurss apskatīts 07.11.2009.

19. www.vm.gov.lv. Resurss apskatīts 08.11.2009.

20. www.vraa.gov.lv. Resurss apskatīts 13.12.2009.

21. www.limbazi.lv. Resurss apskatīt 22.12.2009.

22. www.riga.lv. Resurss apskatīts 26.12.2009

23. Npublicētie materiāli:

- Rīgas domes priekšsēdētāja 17.03.2005. reglaments Nr. 5 „Rīgas domes projektu izskatīšanas vienotā kārtība”;
- Rīgas pašvaldības projekts „X”

Pielikums

APLIECINĀJUMS

Ar šo es, Banku augstskolas 2MV1 grupas students Reinis Rozenblats, apliecinu, ka izstrādātais darbs ir izpildīts patstāvīgi un visi informācijas avoti, kā arī no tiem ņemtie dati un definējumi ir norādīti darbā.

Darbs nav publicēts un pirmo reizi tiek iesniegts aizstāvēšanai Banku augstskolas Valsts kvalifikācijas komisijā.

2010.gada 5. janvārī _____

Maģistra darbs aizstāvēts

valsts pārbaudījumu komisijas 200__ . gada _____ sēdē

un novērtēts ar _____ (_____)

Protokola Nr. _____

Valsts pārbaudījumu

komisijas priekšsēdētājs

paraksts

vārds, uzvārds

Valsts pārbaudījumu

komisijas sekretārs

paraksts

vārds, uzvārds